

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 20/11
Datum: 20.04.2026

Na osnovu člana 92., stav 4., i člana 93., stav 4., Ustava Republike Kosovo, člana 8. Zakona br. 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo, u skladu sa članom 78. Pravilnika br. 17/2024 o radu Vlade Republike Kosovo, Vlada Republike Kosovo, na sednici održanoj 20. aprila 2026. godine, donosi:

ODLUKU

1. Odobrava se Koncept dokument za oblast kontrole trgovine strateškom robom.
2. Ministarstvo industrije, preduzetništva, trgovine i inovacija i druge nadležne institucije obavezuju se da sprovedu ovu odluku, u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade Republike Kosovo.
3. Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

Dostavlja se:

- Zamenicima premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KP-a
- Arhivi Vlade

Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë, Tregtisë dhe Inovacionit

*Ministarstvo Industrije, Preduzetništva, Trgovine i Inovacija - Ministry of
Industry, Entrepreneurship, Trade and Innovation*

**KONCEPT DOKUMENTA ZA OBLAST KONTROLE TRGOVINE STRATEŠKOM
ROBOM**

Mart 2026.

Sadržaj

Rezime koncept dokumenta za oblast kontrole trgovine strateškom robom	2
Uvod	7
Poglavlje 1: Definisanje problema;	10
Poglavlje 2: Ciljevi	21
Poglavlje 3: Opcije.....	22
Poglavlje 3.1: Opcija nijedna izmena	25
Poglavlje 3.2: Opcija poboljšanje sprovođenja i izvršenja bez zakonskih izmena	25
Poglavlje 3.3: Treća opcija.....	26
Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja.....	31
Poglavlje 4.1: Izazovi prikupljanja podataka	33
Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije	34
<i>Slika 7: Rezime aktivnosti komunikacije i konsultacije obavljene za koncept dokument.....</i>	<i>34</i>
Poglavlje 6: Poređenje opcija	36
Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije.....	36
Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije	40
Poglavlje 7: Zaključci i naredni koraci;	41
Poglavlje 7.1. Odredbe za nadzor i procenu	42
Prilog 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja	42
Prilog 2: Obrazac za procenu društvenih uticaja	45
Prilog 3: Obrazac za procenu uticaja na životnu sredinu	48
Prilog 4: Obrazac za procenu uticaja osnovnih prava	50

Rezime koncept dokumenta za oblast kontrole trgovine strateškom robom

Opšte informacije	
Naslov	Koncept dokument za oblast kontrole trgovine strateškom robom
Vodeće ministarstvo	Ministarstvo Industrije, Preduzetništva, Trgovine i Inovacija
Kontakt osoba	Zana Kotorri - Direktorica Departmana za kontrolu trgovine strateškom robom zana.kotorri@rks-gov.net
NPR 2024-2026.	Deo NPR 2026 - 2028. Strateški cilj: - Izgradnja okruženja za pravedno, prilagodljivo i konkurentno poslovanje. Strateška mera: - Poboljšanje regulatora, objedinjavanje i poboljšanje usluga prema poslovanju. Aktivnost: - Izrada i usvajanje koncept dokumenta za kontrolu trgovine strateškom robom.
Strateški prioritet	Povezanost sa nekim strateškim prioritetima Vlade Republike Kosova Strateški cilj: - Izgradnja okruženja za pravedno, prilagodljivo i konkurentno poslovanje. Strateška mera: - Poboljšanje regulatora, objedinjavanje i poboljšanje usluga prema poslovanju. Aktivnost: - Izrada i usvajanje koncept dokumenta za kontrolu trgovine strateškom robom. 1. Nacionalni plan za evropske integracije 2026-2030. Blok III: Evropski standardi - Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa Acquis-em EU-a. 3.30. Poglavlje 30 acquis-a: Spoljni odnosi. 3.30.2. Koncept dokument za oblast kontrole trgovine strateškom robom, usvojen. 2. Program Vlade Republike Kosova 2021-2025.

	<p>2.8. Industrija, preduzetništvo i trgovina;</p> <p>2.8.1 Poboljšanje okruženja za poslovanje;</p>
Odluka	
<p>Glavno pitanje</p>	<p>Usklađivanje Zakona na snazi 04/L-198 o kontroli trgovine strateškom robom, u skladu sa izmenama EU propisa i zakona i domaćeg zakonodavstva koje se nadovezuje sa oblašću kontrole strateških roba.</p> <p>Ovaj dokument preporučuje Opciju 3 - usvajanje novog Zakona o kontroli trgovine strateškom robom, kao poželjnu opciju za povećanje tačnosti i efektivnosti okvirnog zakonodavstva Republike Kosova u oblasti kontrole trgovine strateškom robom.</p>

<p>Rezime konsultacija</p>	<p>1. Održana su dva sastanka sa stručnjacima EU-a, konkretnije EU P2P Programom, koji se bave kontrolom izvoza roba dvostruke upotrebe, koji su istovremeno i donatori obuka i radionica o procesima koji se vežu na stratešku kontrolu u EU, to su fondovi koji se dodeljuju od EK namenjeni za zemlje Zapadnog Balkana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • g. Sylvian Palie • gđa. Vesna Foht <p>Njihove preporuke su navedene kao u nastavku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transpozicija Uredbe EU-a 2021/82 o postavljanju režima za kontrolu izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i prenosa robe sa dvostrukom upotrebom koje su preformulisane. • Uklanjanje kontrole uvoza za vojne robe i opreme, fokusiranje na kontrolu izvoza vojnih roba i oprema, pozivajući se na prakse i procedure EU-a. • Utvrđivanje kriterijuma za registraciju u registar, sertifikaciju, licenciranje, procedure inspekcije ekonomskih operatera koji se bave trgovinom robama sa dvostrukom upotrebom. • Sprovođenje UPU-a, dopuna izmena priručnika / vodiča za sertifikaciju UPU-a za kompanije. • Catch-all kontrola, detaljno razložiti način primene ove procedure kontrole, utvrditi konkretne kriterijume, obavestiti carinu u slučaju primene catch-all kontrole. <p>2. Održana su dva virtuelna/online sastanka sa stručnjacima EU-a, konkretno organizovana i podržana od nemačke BAFA (Savezna kancelarija za ekonomska pitanja i kontrolu izvoza - Nemačka), u vezi sa delom kontrole trgovine vojnim robama i oprema.</p> <ul style="list-style-type: none"> • g. Krzysztof Firkowski • gđa. Aureliana Neescu <p>Njihove preporuke su navedene kao u nastavku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transpozicija Uredbe EU-a 2021/821; • Ugovor o trgovini oružjem; • Zajednička lista o vojnim robama i oprema Evropske unije usvojena od Saveta dana 19. februara 2024.) CFSP 2024/C oprema obuhvaćena Zajedničkom pozicijom Saveta 2008/944/CFSP koja utvrđuje zajednička pravila koja regulišu kontrolu izvoza tehnologije i vojnih oprema). • Zajednički stav Saveta EU-a 2008/944/CFSP 8. decembra 2008. • Zajednički stav EU-a 2003/468/CFSP dana 23. juna 2003. o kontroli posredovanja oružja; • Zajednička radnja Saveta dana 22. juna 2000. u vezi sa kontrolom tehničke pomoći u vezi sa nekim vojnim krajnjim upotrebama itd. • Utvrđivanje kriterijuma za registraciju u registar, sertifikaciju, licenciranje, procedure inspekcija ekonomskih operatera koji se bave trgovinom robama i vojnim opremama.
----------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje kontrole uvoza i izvoza vojne robe i opreme za bezbednosne institucije u zemlji, pozivajući se na praksu i procedure EU. • Uklanjanje kontrole uvoza za izdavanje dozvola za oružje za civilnu upotrebu, • Izvješćivanje UNROCA-Registar konvencionalnog oružja UN-a. <p>3. Uključene su preporuke od ugovorenih stručnjaka (Securus-Strategic Trade Solutions) iz Ambasade Sjedinjenih Američkih Država, Program EXBS, koji su izvršili pregled zakonodavstva Republike Kosova o sistemu kontrole trgovine strateškom robom, u konsultaciji i diskusiji sa DKTSR-om.</p> <p>U okviru toga, pripremili su materijal sa preporukama o usklađivanju zakonskih odredbi za kontrolu trgovine strateškom robom i granične bezbednosti u Republici Kosovo.</p> <p>Preporuke su navedene kao u nastavku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transpozicija Uredbe EU-a 2021/821 o postavljanju režima za kontrolu izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i prenosa robe sa dvostrukom upotrebom koje su preformulisane. • Sprovođenje Liste roba sa dvostrukom upotrebom /EU 2025/2616. • Sprovođenje Zajedničke liste o vojnim robama i opremi Evropske unije usvojena od Saveta dana 19. februara 2024.) CFSP 2024/C oprema obuhvaćena od Zajedničke pozicije Saveta 2008/944/CFSP koja utvrđuje zajednička pravila koja regulišu kontrolu izvoza tehnologije i vojnih oprema. • Sprovođenje Ugovora o trgovini oružjem; • Zajednički stav Saveta EU-a 2008/944/CFSP 8. decembra 2008. • Zajednički stav EU-a 2003/468/CFSP dana 23. juna 2003. o kontroli posredovanja oružja; • Zajednička radnje Saveta dana 22. juna 2000. u vezi sa kontrolom tehničke pomoći u vezi sa nekim vojnim krajnjim upotrebama itd. • Sprovođenje E-licenciranja. <p>Ostale konsultacije će se odvijati tokom procesa prethodne i javne konsultacije predviđenih Uredbom (VRK) 17/2024. o radu Vlade. Datum početka javnih konsultacija je od 20.12.2024 do 10.01.2025 godine, nismo dobili pisane komentare. Izveštaj o procesu konsultacija biće priložen.</p>
Predložena opcija	Novi Zakon o kontroli trgovine strateškom robom

Glavni očekivani uticaji	
Budžetski uticaji	Dodatni troškovi u povećanju broja službenika u DKTSR jer se postojećim osobljem ne mogu pokriti sve aktivnosti predviđene novim zakonom. Dio digitalizacije zahteva dodatne troškove ,isto zaposljivanja sluzbenika koji je predviden organizacionom strukturom.
Ekonomski uticaji	Dakle povećava se promet i kontrola trgovine strateških roba, a što će imati uticaj na ekonomski i budžetski rast.
Društveni uticaji	U informisanju javnosti, sprečavanju kriminala i bezbednosti uopšte.
Uticaji na životnu sredinu	Nema očekivanih relevantnih uticaja u ovoj kategoriji.
Međusektorski uticaji	Nema očekivanih relevantnih uticaja u ovoj kategoriji.
Administrativna opterećenja za kompanije	Nema relevantnih uticaja, jer su eliminisane dozvole za uvoz vojne robe za civilnu upotrebu ,kao i procedure registracije privrednih subjekata koji trrguju robom dvostruke namene, digitalizovan je i funkcionalizovan sistem E-licenciranja.
Test MSP-a	Nije primenjen test MSP-a.

Sledeći koraci	
Kratkoročni	Izrada novog Zakona o kontroli trgovine strateškom robom
Srednjoročni	- Izrada podzakonskih akata, - Profesionalni razvoj osoblja i povećanje njihovog broja, - Funkcionalizacija elektronskog sistema Stratlink (E-licenciranje), vezano za apliciranje i izdavanje licenci i sertifikata za ekonomske operatere.

Uvod

Zakon br. 04/L-198 o kontroli trgovine strateškom robom reguliše izvoz, uvoz, tranzit, trans utovar, ponovni izvoz i ponovni transfer strateške robe, pružanje pratećih usluga, kao i kontrola, nadzor, prava i obaveze strana koje učestvuju u poslovnim aktivnostima iz ove oblasti. Cilj ovog zakona je da se unaprede državna bezbednost i interesi spoljne politike Republike Kosova u cilju ispunjenja obaveza i međunarodnih sporazuma koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništenje i drugih strateških roba koje se koriste u vojne svrhe i da doprinese međunarodnim i regionalnim naporima za regulisanje trgovine strateškom robom.

Odredbe ovog zakona sprovode se na svako fizičko ili pravno lice na teritoriji Republike Kosova, uključujući sve slobodne trgovinske zone, slobodne carinske zone i vazdušni prostor; svakom državljaninu Republike Kosova, unutar i van Republike Kosova; svakom pravnom licu koje ima registrovanu kancelariju, sedište ili stalnu poslovnu delatnost u Republici Kosovo, kao i predstavničke kancelarije ili filijale lica u stranoj zemlji; svakom stranom licu koje se nalazi van teritorije Republike Kosova i koje radi u ime ili pod kontrolom lica iz Republike Kosovo.

Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine, odnosno Departman za kontrolu trgovine strateškom robom je odgovorno za izradu koncept dokumenta i zakonskog okvira za strateške robe. Dana 05.02.2024. sa br. protokola 575/02 zam. Generalnog sekretara MIPT je formirao radnu grupu za izradu početnog nacrtu Koncept dokumenta za kontrolu trgovine strateškom robom.

Na osnovu Vodiča i priručnika za izradu Koncept dokumenta, Departman za kontrolu trgovine strateškom robom, u saradnji sa relevantnim ministarstvima i zainteresovanim stranama, je došao do zaključka da Zakon br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom ima potrebe za izmene, kako bi bio u skladu sa izmenama Zakonodavstva EU-a.

Stoga je dana 05.02.2024., sa br. protokola 575/02, Generalni sekretar MIPTI formirao radnu grupu za izradu početnog nacrtu Koncept dokumenta za kontrolu trgovine strateškom robom. Takođe, 27.02.2026 sa br. protokola 844/02, vršilac dužnosti Generalnog Sekretara je ponovo doneo odluku o formiranju radne grupe za izradu koncept dokumenta, zbog proceduralnih kašnjenja izazvanih nefunkcionisanjem Kosovske Skupštine. Koncept dokument u oblasti kontrole trgovine strateškom robom je uključen i na listu Koncept dokumenata za 2024/2026. godinu. Svrha ovog Koncept dokumenta je da predloži najadekvatniju opciju za kontrolu trgovine strateškom robom i da se uskladi sa Propisima i Direktivama EU-a.

Stoga, na osnovu vodiča i priručnika za izradu koncept dokumenata, izrađen je ovaj dokument koji će predložiti opciju preporučenu od radne grupe na osnovu analize u vezi sa zakonodavstvom na snazi za kontrolu trgovine strateškom robom na Kosovu.

Slika 1: Tabela sa opštim informacijama o koncept dokumentu

Naslov	Koncept dokument u oblasti kontrole trgovine strateškom robom
Vodeće ministarstvo	Ministarstvo Industrije, Preduzetništva, Trgovine i Inovacija - DKTSR
Kontakt osoba	Zana Kotorri - Direktorica Departmana za kontrolu trgovine strateškom robom zana.kotorri@rks-gov.net

NPER 2024-2026.	<p>Deo NPR 2026 - 2028.</p> <p>Strateški cilj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja okruženja za pravedno, prilagodljivo i konkurentno poslovanje. <p>Strateška mera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poboljšanje regulatora, objedinjavanje i poboljšanje usluga prema poslovanju. <p>Aktivnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada i usvajanje koncept dokumenta za kontrolu trgovine strateškom robom u potpunom skladu sa praksama i standardima EU-a.
Strateški prioritet	<p>Povezanost sa nekim strateškim prioritetima Vlade Republike Kosova</p> <p>1. Nacionalni plan za evropske integracije 2026-2030.</p> <p>Blok III: Evropski standardi - Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa Acquis-em EU-a</p> <p>3.30. Poglavlje 30 acquis-a: Spoljni odnosi.</p> <p>3.30.2. Koncept dokument za oblast kontrole trgovine strateškom robom, usvojen.</p> <p>2. Program Vlade Republike Kosova 2021-2025.</p> <p>2.8. Industrija, preduzetništvo i trgovina;</p> <p>2.8.1 Poboljšanje okruženja za poslovanje;</p>
Radna grupa	<p>Predstavnici ministarstava, sledećih resornih agencija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zana Kotorri - DKTSR / MIPTI- Predsedavajuća - Driton Ademi - DKTSR / MIPTI - Zam. predsedavajuće - Behram Mazreku - DKTSR / MIPTI - Arlinda Sadikaj- P. Departman / MIPTI - Besarta Binaku - D. Finansija/ MIPTI - Dardan Nallbani - D. Integracije / MIPTI - Liridona Hoti - Pravna K. / KP - Skurte Krasniqi - KSV / KP - Albulena Blaku - Departman za budžet / MFRT - Bujar Pefqeli - Carina Kosova - Blerim Bajramaj - MIPD - Fidaim Elshani - MO - Mensur Hoti - MUP
Dodatne informacije	Nema dodatnih informacija

Poglavlje 1: Definisanje problema;

Departman za kontrolu trgovine strateškom robom (DKTSR) je jedini organ državne uprave koji je odgovoran za oblast kontrole trgovine strateškom robom u Republici Kosovo. DKTSR funkcioniše podeljeno u dve Divizije:

- **Divizija za robe sa dvostrukom upotrebom,**
- **Divizija za vojne robe, tranzit, broker i posredničke usluge,**

U skladu sa odgovarajućim propisom za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine, u okviru svog mandata DKTSR ima sledeće nadležnosti

DKTSR ima delokrug kontrole izvoza, uvoza, tranzita, pretovara, reeksporta, transfera, retransfera i posredničkih aktivnosti za robu dvostruke namene, vojnu robu i tehnologije kao i srodne usluge za obezbeđenje nacionalnih interesa Republike Kosovo.

DKTSR nadgleda poštovanje međunarodnih ugovora o neširenju oružja za masovno uništenje i sistemima njegove isporuke, transferu konvencionalnog naoružanja, kao i sprovođenje mera u cilju sprečavanja širenja i upotrebe ove robe u nezakonite svrhe.

DKTSR je tačka kontakta za saradnju sa drugim državama potpisnicama protokola UN protiv proizvodnje i ilegalne trgovine vatrenim oružjem, njegovim delovima i komponentama, kao i municijom.

DKTSR za ispunjavanje zakonskih obaveza blisko saraduje sa institucijama i drugim subjektima u vezi sa podacima o međunarodnom prometu robe, koji su dužni da DKTSR-u u vršenju funkcije kontrole izvoza obezbede sve potrebne podatke i ekspertize.

DKTSR može koristiti i razmenjivati ove podatke sa drugim međunarodnim partnerskim agencijama, samo za potrebe kontrole izvoza i za zaštitu nacionalnih interesa. .

U okviru DKTRS obaljaju se ovi zadaci

- Pomoć i savetovanje u vezi sa pitanjima roba sa dvostrukom upotrebom i vojnim robama;
- Predlažu se artikli ili robe da se unesu u liste kontrole;
- Pripremaju se početne procene i razmatranja aplikacija (zahteva) roba sa dvostrukom upotrebom i vojne robe u skladu sa usvojenim politikama i uputstvima, pre njihovog dostavljanja na usvajanje u Komisiji;
- Procesira registraciju roba sa dvostrukom upotrebom i vojnim robama, garancijama o krajnjoj upotrebi, krajnjih korisnika, klasifikaciju artikala, aplikacija (zahteva) i drugu korespondenciju;
- Obavlja klasifikaciju artikla robe sa dvostrukom upotrebom i vojnim robama, upoređujući ih sa Listom robe sa dvostrukom upotrebom i Listom vojnih roba;

- Analizira ekonomske efekte kontrolnih aktivnosti strateške kontrole na ključne industrijske sektore kako bi procenio kapacitet tih sektora da podrže zahteve nacionalne bezbednosti Kosova;
 - Sledi politike EU-a u vezi sa kontrolom ovih roba;
 - Identifikuje glavne tehnologije, trgovinsku poziciju na meri onih tehnologija, razmatranje praksi i relevantnih multilateralnih režima kontrole izvoza te tehnologije;
 - Učešće u aktivnostima usklađivanja i razvoj unutrašnjih programa usklađenosti;
 - Kontroliše i nadzire registre, zapise i statističke podatke kako na ručni način tako i računarski;
 - Realizacija inspekcija u kompanijama, pre, tokom i nakon završetka licenciranja;
 - Obezbeđuje sprovođenje u Republici Kosovo kontrolnih lista međunarodnih režima neširenja i kontrole izvoza: Wassenaar sporazum "O kontroli izvoza konvencionalnih oružja i robe i tehnologije sa dvostrukom upotrebom", Australijske grupe, grupe nuklearnih snabdevača, Zangger komitet, režim kontrole tehnologije o raketama, Haški zakonik o sprečavanju balističkih raketa itd.
 - Razmatranje vojnog licenciranja za utvrđivanje podobnosti primaoca robe i obavlja analizu radi utvrđivanja pouzdanosti i mogućnosti rizika od preusmeravanja od primalaca vojnih roba i povezanih usluga;
- Sprovodi jednostrane nacionalne kontrole na Kosovu da bi se obezbedilo da trgovina strateškom robom i pružanje srodnih usluga su u skladu sa nacionalnim ciljevima bezbednosti koji se odnose na ljudska prava, kontrolu kriminala, antiterorizma i regionalne stabilnost itd. Sprovesti jednostrane nacionalne kontrole na Kosovu kako bi se osiguralo da trgovina strateškim dobrima i pružanje srodnih usluga budu u skladu sa ciljevima nacionalne bezbednosti koji se odnose na ljudska prava, kontrolu kriminala, borbu protiv terorizma i regionalnu stabilnost, itd.
 - Tokom 2023. i 2024. godine DKTMS je izdao 255 pojedinačnih uvoznih dozvola za vojnu robu za civilnu upotrebu, ova procedura je predviđena važećim Zakonom. Istovremeno, ove dozvole izdaje i Ministarstvo unutrašnjih poslova/DSP, koje su takođe predviđene zakonom o oružju i koje stvaraju dupliranje procedura, birokratiju i istovremeno administrativno opterećenje i dodatne troškove za privredne subjekte. .

Nedostatak administrativnih kapaciteta, mali broj osoblja, kontinuirano poboljšanje administrativnih kapaciteta u oblasti izrade i sprovođenja zakonodavstva je evidentan i nastavlja da bude izazov za DKTSR.

Aktuelni problemi u ovoj oblasti rezultat su uzroka identifikovanih kao u nastavku:

- Nedostatak zakonskih odredbi usklađenih sa izmenama i novinama u zakonodavstvu EU-a, konkretno Uredbe 2021/821 o kontroli izvoza.
- Mešanje nadležnosti/zbirka zakona i neusklađenost između njih, Zakona br. 04/L-198 o kontroli trgovine strateškom robom i Zakona br. 05/L-022 o oružju / MUP.
- Neusklađenost sa Zakonom br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci.
- Neusklađenost roka za žalbe sa Zakonom br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri.
- Neusklađenost novčanih kazni sa Zakonom br. 05/L-087 o prekršajima.

Slika 2 - Lista najvažnijih akata *acquis*-a iz oblasti kontrole trgovine strateškom robom

Br.	Odredbe ugovora / Uredbe / Direktive / Sekundarno zakonodavstvo	Sadržaj i svrha	Domaće zakonodavstvo koje transponuje <i>acquis</i> EU-a i nivo usklađenosti
1	Uredba EU 2020/174	Uredba Komisije (EU) 2020/174 o izmeni Uredbe Saveta (EK) 428/2009. o utvrđivanju režima za kontrolu izvoza, prenosa, brokerstva i tranzita robe sa dvostrukom upotrebom.	Odluka VRK br. 16/42 dana 27.10.2021. Delimicno
2	Uredba EU 2023/66	Uredba EU 2023/66 koja menja Uredbu 2021/821 o robama koje se stavljaju pod kontrolom iz razloga nacionalne bezbednosti, spoljne politike, javne bezbednosti ili iz razloga ljudskih prava.	Odluka VRK br. 08/136 dana 22.03.2023. Delimicno
3	Zajednička pozicija Saveta 2008/944/CFSP	Zajednička pozicija Saveta 2008/944/CFSP dana 8. decembra 2008. koja utvrđuje zajednička pravila koja regulišu kontrolu izvoza tehnologije i vojnih opremi i koja zamenjuje Zajednička vojna lista EU-a usvojena od Saveta dana 22.02.2022. (CFS(2023/C72/02).	Odluka VRK br. 11/138 dana 12.04.2023. Delimicno

Tabela: Odgovarajući dokumenti politika, zakoni i podzakonski akti;

Dokument politika, zakon ili podzakonski akt	Veza sa politikom ili planskim dokumentom putem interneta ili sa zakonskim aktima u Službenom listu	Državna(e) institucija(e) odgovorne za sprovođenje	Uloga i dužnosti institucije(a)
Zakon br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom	Službeni list https://rks-gov.net/	Vlada Kosova i ministarstva	Sprovođenje i implementacija zakona i podzakonskih akata od DKTSR-a; MIPT je pokrovitelj zakonskog okvira
Uredba (VRK) br. 35/2013 o funkcionisanju komisije za kontrolu trgovine strateškom robom			Pregled, kontrola i donošenje odluka u vezi sa prometom strateških dobara.
A.U. (MIPT) br. 03/2021. o registraciji i licenciranju operatera za trgovinu strateškom robom			Definisani kriterijumi za aplikaciju koje operateri moraju ispuniti, o opremi sa sertifikatima i licencama.
A.U. (MIPT) br. 02/2016. o formulisanju registracije, licenciranja, klasifikacije i sertifikacije trgovine strateškom robom i povezanih usluga.			Obrasci, aplikacije, zahtevi za prijavu da budu opremljeni sertifikatima i licencama.
Zakon o oružju br. 05/L-022 MUP	Službeni list https://rks-gov.net		Sprovođenje i sprovođenje zakona i podzakonskih akata od strane DSP/ MUP je pokrovitelj pravnog okvira

A.U. (MUP) br.08/2023. o objektima i tehnološkom procesu proizvodnje oružja, delova oružja i municije.			Ovo administrativno uputstvo ima za cilj da odredi minimalne tehničke i bezbednosne uslove koje moraju da ispune objekti u kojima će se odvijati proizvodnja, prodaja i kupovina oružja, delova oružja i municije.
A.U. (MUP) 09/2017. o kolekcionarskom oružju.			Ovo administrativno uputstvo definiše kriterijume za oružje koje se može sakupljati na osnovu dozvole izdate od strane nadležnog organa.
AU (MUP) br. 04/2017. o upotrebi oružja i municija kategorije C8 o privremenom pasivizmu životinja			Ovo administrativno uputstvo ima za cilj da odredi procedure za opremu uključenu sa oružjem i municijom za privremenu onesposobljenost životinja.
A.U. (MUP) br.08/2016. o minimalnim tehničkim uslovima za čuvanje oružja, delova oružja i municije.			Me këtë udhëzim administrativ përcaktohen kushtet minimale teknike për ruajtjen e armëve, pjesëve të armës dhe municionit në vende të sigurta, të cilat duhet të përmbushen nga personat fizik dhe personat juridik.
A.U. (MUP) br. 09/2016 o katalogu vrsta oružja			Ovim administrativnim uputstvom definisane su vrste oružja, delovi oružja i municija koje mogu da kupe fizička i pravna lica na osnovu saglasnosti nadležnog organa, prema kategorizaciji oružja B i C.
A.U. (MUP) br. 03/2016 o dozvoli nošenja oružja			Ovo Administrativno uputstvo reguliše procedure i kriterijume za izdavanje i korišćenje dozvole za kretanje oružja.
A.U. (MUP) br. 25/2010 o praćenju vatrenog			Svrha ovog Administrativnog uputstva je da se blagovremeno i na odgovarajući način regulišu način i uslovi praćenja vatrenog

oružja, njegovih delova i municije.			oružja, a kada je to moguće i njegovih delova i municije.
A.U. (MUP) br. 26/2010. o obeležavanju vatrenog oružja, njegovih delova i municije.			Ovo Administrativno uputstvo reguliše način obeležavanja vatrenog oružja, delova, municije i ambalaže municije, kao jednog od bitnih elemenata u identifikaciji oružja i municije, u cilju sprečavanja i borbe protiv kriminala u vezi sa oružjem.
A.U. (MUP) br. 27/2010. o načinu prenošenja oružja, njegovih delova i municije preko državne granice.			Ovim administrativnim uputstvom utvrđuju se postupci i način prenošenja oružja, njegovih delova i municije preko državne granice za fizička i pravna lica, kao i postupak odobravanja poziva za lovačke aktivnosti i takmičenja u streljaštvu za fizička lica ili za članove udruženja. of marking.
Zakon (MUP) br. 03/L-246 o opremi oružjem, municijom i odgovarajućim opremama bezbednosti za ovlašćene državne institucije za bezbednost.			Svrha ovog zakona je da se utvrde zakonske odredbe koje se odnose na obezbeđivanje naoružanja, municije i odgovarajuće bezbednosne opreme za ovlašćene institucije državne bezbednosti.
A.U. (MUP) br. 02/2016. o dozvoli za privremeni izvoz, verifikaciji uvoza od krajnjeg korisnika, mere bezbednosti ovlašćenih državnih institucija za imenovanje odgovornog lica i kriterijume za			Svrha ovog Administrativnog uputstva je da se utvrdi postupak za izdavanje dozvole za privremeni izvoz PKV, provera uvoza od strane krajnjeg korisnika, mere bezbednosti nadležnih državnih institucija za bezbednost, koje će biti odgovorne za dodelu odgovorno lice i kriterijume za praćenje, osim kada prevoz PKV obavljaju nadležni državni organi u operativne svrhe.

praćenje tokom prevoza OPN-a.			
A.U. (MUP) br. 04/2016. o ovlašćenom spisku oprema za posebne svrhe za državne institucije bezbednosti.			Svrha ovog Administrativnog uputstva je da se utvrdi postupak za izradu i odobravanje ovlašćene liste opreme za posebne namene za ovlašćene institucije državne bezbednosti.
Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima			Ovaj zakon sadrži osnovna načela i opšta pravila za sve obligacione odnose. Odredbe ovog zakona primenjuju se na obligacione odnose uređene drugim pravnim aktima u odnosu na pitanja koja ovim aktima nisu uređena.
Zakon br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci			Ovaj zakon ima za cilj da uspostavi principe i pravila za unapređenje ambijenta za poslovanje, kroz smanjenje administrativnih barijera, u obavljanju privrednih, privrednih ili profesionalnih delatnosti, što je neophodno radi zaštite javnog zdravlja, javne bezbednosti, životne sredine i korišćenje prirodnih resursa u Republici Kosovo. Ovaj zakon reguliše sva prilagođavanja privatnih i javnih delatnosti od strane bilo koje javne institucije u Republici Kosovo.
Zakon br. 05/L-087 o prekršajima			Ovim zakonom uređuju se uslovi za utvrđivanje prekršaja i sankcija za prekršaje, stranke i odgovornost za prekršaje, prekršajni postupak, poseban postupak za maloletnike i postupak izvršenja prekršajnih sankcija.
Uredba EU-a 821/2021 o kontroli izvoza			Regulisanje postupaka kontrole izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i

			transfera robe dvostruke namene, koji su preformulisani.
Direktive EU-a aktuelne (dopune izmene)			

Glavni problem

U ovom podpoglavlju predstavljeno je stablo problema koje sadrži glavni problem, njegove uzroke i efekte. Iste su takođe analizirane u narativnom delu kao u nastavku:

Slika 3: Stablo problema, koje predstavlja glavni problem, njegove uzroke i efekte

Efeki	<ul style="list-style-type: none"> • Šteta za ekonomske operatere i konkurenciju: • Opterećenje i birokratija u poslovanju: • Procedure kontrole i licenciranja nisu u skladu sa međunarodnom praksom. • Rizik bezbednosti i zaštite interesa Republike Kosovo u skladu sa spoljnom politikom države.
Glavni problem	Usklađivanje Zakona na snazi 04/L-198 o kontroli trgovine strateškom robom, u skladu sa izmenama Uredbi i zakona EU-a i domaćeg zakonodavstva koje se nadovezuje sa kontrolom strateških roba.
Uzroci	<p>1.Nepotpuna pravila u kontrolnim procesima i postupcima kao uzrok neusklađenosti Zakona o trgovini strateškom robom sa ažuriranjima i izmenama zakonodavstva EU-a, uglavnom nedostatak,</p> <p>Transpozicija Uredbe EU-a 2021/821 za postavljanje režima o kontroli izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i prenosa robe sa dvostrukom upotrebom koja je preformulisana.</p> <p>Sprovođenje Spiska robe sa dvostrukom upotrebom /EU 2025/2616.</p> <p>Sprovođenje Zajedničkog spiska za vojne robe i opreme Evropske unije usvojenog od Saveta dana 19. februara 2024.) CFSP 2024/C oprema pokrivena Zajedničkom pozicijom Saveta 2008/944/CFSP kojim se utvrđuju zajednička pravila koja regulišu kontrolu izvoza tehnologije i vojnih oprema.</p> <p>Sprovođenje Ugovora o trgovini oružjem;</p> <p>Sprovođenje Zajedničkog stava EU-a 2008/944/CFSP 8. decembra 2008.</p> <p>Sprovođenje Zajedničkog stava EU-a 2003/468/CFSP dana 23. juna 2003. o kontroli posredovanja oružja;</p> <p>Sprovođenje zajedničke radnje Saveta dana 22. juna 2000. u vezi sa kontrolom tehničke pomoći u vezi sa nekim poslednjim vojnim upotrebama, itd.</p>

	<p>2. Kontradiktorno pravilo između Zakona br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom i Zakona br.05/L-022 o oružju.</p> <p>Oba zakona regulišu oblast uvoza za kategorije istih roba a što stvaraju birokratiju, dupliranje licenci, teret i administrativni trošak.</p> <p>Zakon o trgovini strateškom robom uključuje u delokrugu, pored kontrole izvoza, pokriva i kontrolu uvoza vojnih roba i oprema utvrđene prema Spisku vojnih roba EU-a, koji se prilagođava i implementira od Kosova.</p> <p>Oružje utvrđeno u kategorijama; ML, ML2, ML13 sa spiska vojnih roba licenciraju se od DKTSR, a iste kategorije ovih roba koje se uvoze u Republici Kosovo se licenciraju i od DJB/MUP-a referirajući se delokrugom Zakona br. 05/L-22 o oružju. Ovim povodom automatizmom dolazi do dupliranja birokratskih procedura, opterećenja i troškova za biznise.</p>
	<p>3. Pravila koja izazivaju neupotrebne opterećenje sa Zakonom br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci.</p> <p>Usklađivanje definicija za dozvole, licence i registraciju.</p>
	<p>4. Neusklađivanje rokova za razmatranje žalbe sa Zakonom br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri</p> <p>Rokovi za razmatranje zahteva ekonomskih operatera u slučaju apliciranja za opremanje licencama ili sertifikatima predviđeni Zakonom br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom nisu usklađeni sa Zakonom br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri.</p>
	<p>5. Neusklađivanje novčanih kazni sa Zakonom br. 05/L-087 o prekršajima</p> <p>Usklađivanje za administrativne i krivične sankcije predviđene Zakonom br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom nisu u skladu sa Zakonom br. 05/L-087 o prekršajima.</p>

Uzroci:

1. Nedostaci u procesima i procedurama kontrole zbog neusaglašenosti Zakona br.04/L-198 o trgovini strateškom robom uz ažuriranja i izmene Zakonodavstva EU-a;

Analiza 1:

Zakon br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom mora se uskladiti sa *Uredbom EU-a 2021/821 Evropskog parlamenta i Saveta*, o postavljanju režima u Uniji za kontrolu izvoza, posredovanje, tehničku pomoć, tranzit i prenos artikala sa dvostrukom upotrebom.

Pojmovi/definicije unutar zakona nisu usklađeni sa Uredbom EU-a 2021/821, kao:

- Izvoz
- Tehnička pomoć
- Zahtevi za ovlašćenje za tehničku pomoć
- Ovlašćenja za velike projekte
- Opšte
- Ovlašćenja
- Carinske procedure
- Saradnja između autoriteta
- Mere kontrole
- Catch-all kontrola
- Procedure za upis u registar/oprema sa sertifikatom
- Procedure i delokrug kontrole
- Obaveze lica koja se bave trgovinom strateških roba

2. Mešanje nadležnosti / Zbirka zakona između Zakona br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom i Zakona br. 05/L-022 o oružju

Analiza 2:

- **Zakon br. 04/L-198 o trgovini strateškom robom** - reguliše izvoz, uvoz, tranzit, trans uovar, ponovni izvoz i ponovni transfer strateške robe, pružanje pratećih usluga, kao i kontrola, nadzor, prava i obaveze strana koje učestvuju u poslovnim aktivnostima iz ove oblasti. Cilj ovog zakona je da se unaprede državna bezbednost i interesi spoljne politike Republike Kosova u cilju ispunjenja obaveza i međunarodnih sporazuma koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništenje i druge strateške robe koja se koristi u vojne svrhe i da doprinese međunarodnim i regionalnim naporima za regulisanje trgovine strateškom robom.
- **Zakon br. 05/L-022 o oružju MUP** - reguliše uslove za kupovinu, posedovanje oružja, skladištenje, proizvodnju, deaktiviranje, servisiranje, uvoz, tranzit, prodaju, transport i markiranje oružja i municije za fizička i pravna lica na teritoriji Republike Kosovo, kao i izvoz iz Republike Kosova namenjene samo za civilnu upotrebu. Ovaj zakon je u skladu sa Uredbama (EU) Br. 258/2012 Evropskog Parlamenta i Saveta od 14 marta 2012 koja implementira član 10. Protokola Ujedinjenih Nacija protiv nezakonite proizvodnje i prometa oružja, njegovih delova, sklopova i municije koji ispunjava Konvenciju Ujedinjenih Nacija protiv organizovanog transnacionalnog kriminala (Protokol UN o Vatrenom Oružju), i stvaranje izvoznih dozvola, uvoz i mera za tranzit i oružja, njihovih delova i sastojaka i municije i Direktiva Saveta 91/477/KEE o kontroli prijema i posedovanja oružja dopunjena sa Direktivom 2008/51/EK i Evropskog Parlamenta i Saveta od 21 maja 2008. god. Trgovina naoružanja, opreme, oružja i delova oružja i municije za vojne svrhe podležu Zakonu o trgovini strateškom robom.

Član 24 Vrste dozvola za pravna lica

Član 29 Dozvola za promet oružja, delova oružja i municije

Član 30 Dozvola za prevoz oružja, delova oružja i municije

Član 55 Dozvola za promet ,delova oruzja i municije

Član 59 Dozvola za prevoz oruzja , delova oruzja i municije

3. Usklađivanje sa Zakonom br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci.

Analiza 3: Usklađivanje definicija za dozvole, licence i registraciju prema Zakonu br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci, referišući se članovima kao u nastavku:

Član 5. Vrste dozvola

Član 7. Registracije

Član 8. Dozvola

Član 14. Javni elektronski pristup informacijama

Član 18. Takse

Član 27. Pravo žalbe na administrativnu odluku

4. Usklađivanje novčanih kazni sa Zakonom br. 05/L-087 o prekršajima

Analiza 4:

- Administrativne sankcije predviđene **članom 30.** Zakona br. **04/L-198** o trgovini strateškom robom nisu u skladu sa **Zakonom br. 05/L-087** o prekršajima.

Slika 2: Pregled zainteresovanih strana na osnovu definicije problema

Ime zainteresovane strane	Uzrok-ci i/ili efekat (efekti) sa kojima je strana povezana	Način na koji je strana povezana sa ovim uzrokom (uzrocima) ili efektom (efektima)
DKTSR/MIPT	Zakonski nedostaci	Rad DKTSR-a otežava se od gore navedenih nedostataka.
DJB/MUP	Neefikasnost procesa kontrole i licenciranja kao uzrok mešanja nadležnosti u nadzoru trgovine strateškom robom.	Inspekcija/Nadzor trgovine strateškom robom ne kontroliše se dovoljno da bi se obezbedilo sprovođenje zakona zbog mešanja nadležnosti
Carina Kosova	Efikasnost procesa zaštite operatera od opreme/robe	U odbranu kontrole tržišta i ekonomskih operatera, od

	ilegalno fakturisane ili bez licenciranja.	opreme/robe sumnjivog porekla i bez dokaza o tačnosti opreme/robe.
--	--	--

Analiza potrebne transpozicije Acquis-a EU-a

Uzimajući u obzir dinamiku procesa integracije Kosova u EU, treba se raditi na daljem usklađivanju sa acquis-em EU-a, posebno tokom pripreme bilo kakvih zakonskih izmena koje se mogu planirati.

- Transpozicija Uredbe EU-a 2021/821 o postavljanju režima za kontrolu izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i prenosa robe sa dvostrukom upotrebom koje su preformulisane.
- Sprovođenje Ugovora o trgovini oružjem koji je postavio najviše moguće zajedničke međunarodne standarde o regulisanju ili poboljšanju regulisanja međunarodne trgovine konvencionalnim oružjem;
- Sprovođenje Zajedničkog stava EU-a 2003/468/CFSP dana 23. juna 2003. o kontroli posredovanja oružja;
- Sprovođenje zajedničke radnje Saveta dana 22. juna 2000. u vezi sa kontrolom tehničke pomoći u vezi sa nekim poslednjim vojnim upotrebama, itd.

Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

Što se tiče slobodnog kretanja robe, odredbe SSP-a zahtevaju da Republika Kosovo, uključujući i komentare, sprovodi pravila slobodne trgovine sa EU-om i u skladu sa tim sprovodi Sporazum sa GATT 1994. i odgovarajuće uključene odredbe Sporazuma STO-a.

Kosovo se obavezuje da preduzme potrebne mere za postepeno postizanje usaglašenosti sa horizontalnim i sektorskim zakonodavstvom EU-a u skladu sa evropskim standardima.

U okviru člana 11. SSP-a, ističe se da će se politički dijalog između strana dalje razvijati u kontekstu ovog sporazuma. On će pratiti i konsolidovati približavanje između EU-a i Kosova i doprineće stvaranju bliskih veza solidarnosti i novih oblika saradnje između strana.

Politički dijalog namerava, između ostalog, promovisati povećanu konvergenciju sa nekim merama zajedničkih vanjskih i bezbednosnih politika, posebno merama ograničavanja dobijenih od EU-a protiv trećih zemalja, fizičkih ili pravnih lica ili nedržavnih subjekata, takođe kroz razmenu informacija prema slučaju, a posebno o onim pitanjima koja mogu imati suštinske efekte na strane;

Kosovo je razvilo Nacionalni program za evropske integracije (NPEI) kao glavni nacionalni strateški dokument za planiranje, sprovođenje i nadzor sprovođenja svih reformi potrebnih za sprovođenje SSP-a i buduće faze članstva u EU.

U NPEI 2024 - 2028., odnosno u bloku tri: "Evropski standardi - Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa acquis-em EU-a u poglavlju 30. - Spoljni odnosi, DKTSR je predstavio kratkoročnu meru za usvajanje koncept dokumenta u oblasti kontrole trgovine strateškom robom.

Poglavlje 2: Ciljevi

Glavni cilj predložene politike je poboljšanje zakonskog okvira u oblasti kontrole trgovine strateškom robom, kao preduslov za slobodno funkcionisanje tržišta, zaštitu ekonomskih operatera i omogućavanju pravedne konkurencije. Poboljšanjem zakonskog okvira namerava se postići veća usklađenost sa standardima i praksama Evropske unije. Ova politika doprinosi ispunjavanju prioriteta ekonomskih i institucionalnih reformi koje proizilaze iz strateških dokumenata, odnosno: Program Vlade Republike Kosova 2021-2025. i Nacionalni program za evropske integracije (NPEI) 2026-2030.

Slika 3: Strateški i specifični ciljevi Vlade

Cilj politike	Naziv odgovarajućeg planskog dokumenta (izvor)
Strateški - Izgradnja pravednog, prilagodljivog i konkurentnog poslovnog okruženja	NPR 2026 - 2028.
Specifični - Izrada primarnog i sekundarnog zakonodavstva, uključujući usklađivanje odgovarajućeg zakonodavstva u oblasti kontrole trgovine sa strateškom robom	Prema ovom Koncept dokumentu
Specifični - Olakšavanje trgovinskih procedura za ekonomske operatere prema evropskim praksama i procedurama	NPR 2026 - 2028.
Specifični - Pojednostavljanje i digitalizacija načina apliciranja za pružanje usluga u oblasti trgovine strateškom robom	Koncept dokument, Program za sprečavanje i smanjenje administrativnog opterećenja.
Specifični - Razvoj kampanje osveščivanja i informisanja	Prema ovom Koncept dokumentu

Poglavlje 3: Opcije

Od radne grupe je tretirano ukupno tri opcija za adresiranje problema identifikovanog iznad i postizanje ciljeva. Ove opcije su: 1) opcija nijedna izmena; 2) opcija o poboljšanju sprovođenja i izvršenja bez zakonskih izmena; 3) opcija koja predviđa zakonske izmene.

Poređenje sa drugim zemljama

Radna grupa je tokom pripreme ovog Koncept dokumenta, uzela u obzir iskustva Republike Albanije i Hrvatske, kako bi uporedila pitanja identifikovana u Poglavlju 1 i koja su smatrana važnima za upoređivanje.

Tretirano pitanje	Albanija	Hrvatska

<p>Oblast delovanja</p> <p>1. Procedure za upis u registar / rok sertifikata za upis u registar samo kod vojnih roba.</p> <p>3. Kriterijumi licenciranja;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon br. 46/2018. o državnoj kontroli međunarodnih prenoša vojnih roba i artikala i tehnologija sa dvostrukom upotrebom. Odgovorni autoritet za izdavanje licenci, sertifikata i potvrda je Autoritet državne kontrole izvoza. • Ovaj zakon reguliše licenciranje delatnosti koje se vežu sa međunarodnim prenosom kontrolisanih roba, uključujući posredničke delatnosti, proizvodnju, naučnu i tehničku saradnju, kao i njihovo izlaganje na izložbama, međunarodnim sajmovima u svrhu reklamiranja, testiranja, marketinga i operacija u vezi sa njima, do njihove poslednje upotrebe ili dok ne stignu do krajnjeg korisnika. • Fizička/pravna lica, koja predstavljaju zainteresovanje da obavljaju međunarodne prenose vojnih roba ili će se angažovati u posredničkim delatnostima, imaju obavezu upisa u DAKI nasuprot podnošenja dokumentacije za registraciju i opreme sa sertifikatom o registraciji. Sertifikat o registraciji je važeći 3 godine od dana izdavanja. 	<p>Zakon o nadzoru roba sa dvostrukom upotrebom, kojim zakonom obezbeđuje se sprovođenje Uredbe EU-a 2021/821 o postavljanju režima za kontrolu izvoza, posredovanja, tehničke pomoći, tranzita i prenoša robe sa dvostrukom upotrebom koja je preformulisana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autoritet odgovoran za izdavanje licenci za posredničke usluge, tehničke/brokerstva, tehničke pomoći i izvoznih licenca je Ministarstvo inostranih i evropskih poslova. • Izdavanje licenci za izvoz roba sa dvostrukom upotrebom, vrši se u skladu sa članom 4. i 5. Uredbe EU-a 2021/821. • Izdavanje izvoznih licenci za posredničke usluge roba sa dvostrukom upotrebom, vrši se u skladu sa članom 6. Uredbe EU-a 2021/821. • Izdavanje licenci za usluge tehničke pomoći roba sa dvostrukom upotrebom, vrši se u skladu sa članom 8. Uredbe EU-a 2021/821. • Izdavanje međunarodnog uvoznog sertifikata (International Import Certificate) vrši se kada država izvoznica roba sa dvostrukom upotrebom zahteva od države uvoznice, isti slučaj važi i za Sertifikat o verifikaciji prijema roba, (Delivery Verification Certificate) kao i za Sertifikat o konačnoj upotrebi (End-Use Certificate). <p>Obaveze Ministarstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencije o izdatim licencama i realizaciji trgovinskih aktivnosti u okviru licenci za robe sa dvostrukom upotrebom. • Priprema godišnjeg izveštaja o trgovini strateškom robom do dana 30. aprila naredne godine.
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • U cilju poštovanja zakona i Uredbe EU-a 821/2021., Ministarstvo surađuje sa drugim međunarodnim organizacijama i režimima iz oblasti kontrole trgovine strateškom robom. <p>Kaznene mere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svako ko uvozi, izvozi ili pruža posredničke usluge, tehničku pomoć bez licencu za trgovinu robama sa dvostrukom upotrebom, ili ne obavesti ministra o nekoj izmeni krajnjeg korisnika od trenutka izdavanja licence, kazniće se prema državnom zakonodavstvu na snazi. <p>Zakon o nadzoru trgovine vojnom robom i nevojnom municijom, usklađen sa Direktivama Parlamenta i Saveta EU-a, kao:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Direktiva 2009/43/EU • Direktiva 2012/47/EU • Zajednički stavovi saveta 2008/944/ZVSP • Zajednički stavovi saveta 2003/468/ZVSP • Zajednička radnja saveta 200/401/ZVSP <p>Odgovorni institucija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo odbrane, odgovorno je za izdavanje izvoznih licenci za potrebe vojnih snaga, dok Ministarstvo unutrašnjih poslova izdaje licence za potrebe policije. • Ministarstvo izdaje pojedinačne uvozne i izvozne licence na rok od godinu dana, bez mogućnosti produženja roka. • Ministarstvo izdaje globalne izvozne licence jednoj ili više država za vojne potrebe, u kategoriji ML13. • Sertifikati krajnjeg korisnika za uvoz vojne robe za potrebe oružanih snaga države izdaje Ministarstvo odbrane, dok za
--	--

		potrebe policije i Ministarstvo unutrašnjih poslova.
--	--	--

Poglavlje 3.1: Opcija nijedna izmena

Opcija *nijedna izmena*, bi očuvala status quo i postojeći problem “*Nepravedno funkcionisanje kontrole trgovine strateškom robom*“ nastavio bi stvarati neželjene efekte u oblasti kontrole. Ova opcija ne bi adresirala uzroke koji proizvode negativne efekte, dovodeći kao posledica nastavak trenutne situacije. Takođe, status quo bi dozvolio prostor za zabunu u tumačenju zakona, mešanje institucionalnih nadležnosti, kao i dodatne troškove za funkcionisanje operatera na tržištu.

Poglavlje 3.2: Opcija poboljšanje sprovođenja i izvršenja bez zakonskih izmena

Opcija za *poboljšanje sprovođenja i izvršenja*, je opcija koja predviđa proceduru izrade u svakom Koncept dokumentu u skladu sa Vodičem za izradu Koncept dokumenata. Ova opcija gleda na poboljšanje načina za postizanje ciljeva kroz pravilno sprovođenje postojećih zakonskih obaveza. U tom okviru, radna grupa je, nakon diskusija i analiza tokom održanih radionica, predložila da postoji mogućnost da se postignu ciljevi koncept dokumenta poboljšavajući odgovarajuće sprovođenje postojećih zakonskih obaveza kroz izdvajanje dodatnog budžeta u slučaju da trenutne budžetske odredbe nisu prikladne za postizanje ciljeva. Na ovaj način omogućava se dodatnim budžetom ciljati dva osnovna cilja, kao što su: povećanje broja osoblja, obuka, kao i dodatne aktivnosti za senzibilizaciju operatera da se pridržavaju i poštuju zakonske odredbe na snazi. Ali, sa druge strane, ova opcija bi adresirala u određenoj meri efekte i uzroke koji dovode do glavnog problema koji se analizira u ovom Koncept dokumentu. Takođe, problemi koji su identifikovani u ovom Koncept dokumentu uglavnom su povezani na trenutnu zakonsku osnovu i kao takvi se mogu adresirati samo intervencijom u zakonskim odredbama na snazi. Tako da, u ovom slučaju treba pažljivo uzeti u obzir efekte ukupnih budžetskih troškova ove opcije, kao i činjenicu da je postizanje ciljeva u velikoj meri bazirano na prognozama i predrasudama.

Poglavlje 3.3: Treća opcija

Problem koji je identifikovan u ovom Koncept dokumentu “**Nepravedno funkcionisanje kontrole trgovine strateškom robom**“ uglavnom je povezano na trenutni zakonski osnov. Shodno tome, bilo kakva poboljšanja u sprovođenju i izvršavanju odgovarajućih zakonskih odredbi na snazi ne bi proizvela rešenje o identifikovanom problemu.

Treća opcija, sa druge strane, prema nahođenju i analizama radne grupe, predstavlja opciju koja bi išla dalje od poboljšanja sprovođenja i izvršenja trenutnog zakonskog okvira. Stoga je predlog u ovom slučaju da se razvije **novi zakon**.

Ova opcija je i preporuka radne grupe Koncept dokumenta. Kroz ovu opciju, namerava se postići izmena postojećih politika, konkretnije kroz izradu novog zakona o kontroli trgovine strateškom robom, koji bi trebao uzeti za osnov sledeće preporuke proizašlih iz analize ovog Koncept dokumenta:

Preporuka 1: U novom zakonu Departman za kontrolu trgovine strateškom robom će se organizovati i funkcionisati sa kompletnom strukturom u obliku Departmana DKTSR u skladu sa Unutrašnjom uredbom o unutrašnjoj organizaciji i strukturiranju MIPT-a.

Preporuka 2: Sprovođenje procedura i najboljih praksi EU-a, će se vršiti putem transpozicije uredbi, direktiva, zajedničkih stavova EU-a, a koje bi se trebale sprovoditi i od strane institucija Republike Kosova.

Uglavnom transponovanje Uredbe EU 2021/821 Evropskog Parlamenta i Saveta ,za upostavljanje rezima u Uniji za kontrolu izvoza,tehnicku pomoc, tranzit i prenos predmeta dvostruke namene.

Izvoz - Preformulacija je izmenila definiciju "izvoza" predviđenu u članu 2. (2). Većina izmena dotične odredbe obavljene su uglavnom radi usklađivanja Uredbe sa Carinskim zakonikom Unije iz 2013. godine i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/2446³, budući da se Uredba (EK) 428/2009⁴ poziva na Carinski zakonik Zajednice dana 12. oktobra 1992.⁵ i Uredbe Komisije (EEK) br. 2454/936. Kao što je navedeno u Recitalu 12 Preformulacije, imajući u obzir važnu ulogu koju igraju carinski autoriteti u sprovođenju strateških kontrola trgovine, neophodno je da termini u Uredbi budu u skladu sa gore navedenim zakonskim instrumentima.

Prethodna uredba 428/2009 utvrdila je 'izvoznika' - u svom 2.3 (i) članu - kao svako fizičko ili pravno lice ili partnerstvo u čije ime je urađena izvozna izjava (koja drži ugovor sa primaocem u trećoj zemlji u vreme prihvatanja dotične izjave), ili lice koje utvrđuje dostavljanje dotičnih artikala u treću zemlju (u slučaju nedostatka izjave/ugovora ili u slučaju da lice/partnerstvo ne deluje u njegovo ime). Preformulacija - u članu 2(3)(a) - utvrđuje “izvoznika” na sličan način, osim što dodaje i specifikuje da gornja izjava koju treba dati i prihvatiti može biti takođe “izjava za ponovni izvoz ili izlazna zbirna izjava”. Razlog za ove dodatke se veže za činjenicu da se tekst morao regulisati i uskladiti u skladu sa definicijama koje se dodaju ili modifikuju u novu uredbu, posebno “izlazna zbirna izjava“ i “izjava o ponovnom izvozu“ (u značenju: Carinskog zakonika Unije).

Drugo, u međuvremenu dok je prethodna uredba definisala 'izvoznika' - u članu 2.3 (ii) - kao svako lice (fizičko ili pravno) ili partnerstvo koje se angažuje nematerijalnim prenosima, tj. prenoseći softver ili tehnologije (putem medija i/ili elektronskih sredstava) ili čineći ih raspoloživim van teritorije EU-a, preformulacija se proširuje - u skladu sa članom 2. (b) - delokrug koji se veže sa konceptom "njihovog postavljanja na raspolaganju" specifikujući "za fizička ili pravna lica ili partnerstvima izvan carinske teritorije Unije". Ova mala izmena može se shvatiti tako da izbegne napuštanje praznih područja tumačenja i sprovođenja, kao i da bude iscrpna i tačna u formulisanju odredbe i da se uskladi u celom tekstu.

Tehnička pomoć - 'tehnička pomoć' podrazumeva svaku tehničku podršku u vezi sa popravkama, razvojem, proizvodnjom, montažom, testiranjem, održavanjem ili bilo kojom drugom tehničkom uslugom i može uzeti takve oblike kao upute, savete, obuke, prenos znanja ili radnih sposobnosti ili usluga savetnika putem elektronskih sredstava kao i telefonska ili nekog drugog verbalnog oblika pomoći. Što se tiče oblika koje tehnička pomoć može uzeti, nova definicija dodaje da ona može uzeti oblik saveta putem elektronskih sredstava, kao i telefona ili nekog drugog verbalnog oblika pomoći. Ovo zadnje čini se da ima odlučujući uticaj na oblast kontrole tehničke pomoći za onoliko koliko uključuje sve odgovarajuće informacije saopštene verbalnim oblikom, uključujući ne samo poziv iz EU-a u trećoj zemlji, već i, između ostalog, razmenu tih informacija nasuprot stanovnika treće zemlje privremeno prisutan na carinskoj teritoriji EU-a⁹. Nova definicija člana 2(9) uveliko proširuje delokrug Uredbe, i posledično primenjenim kontrolama na izvoz artikala sa dvostrukom upotrebom.

Sama definicija "tehničke pomoći" - za razliku od delokruga kontrola - može se smatrati kao prenosivom u sisteme izvozne kontrole trećih zemalja. Ova kategorizacija je opravdana činjenicom da definicija nije specifična za EU-a na nijedan način i stoga je pogodna i za druge sisteme. Štaviše, uključivanje koncepta i definicije u sistem kontrole izvoza jedne zemlje je korisno - ako nije potrebno - za pokrivanje čitavog spektra aktivnosti koji se vežu sa prenosom artikala sa dvostrukom upotrebom.

Zahtevi za ovlašćenje za tehničku pomoć - Član 13. Uredbe EU-a o dvostrukoj upotrebi 2021/821 odnosi se na procedure ovlašćenja za posredovanje i tehničku pomoć i namerava objediniti procedure unutar EU-a. Na poseban način, u članu 13.1 reguliše nadležnosti država članica na osnovu statusa prebivališta ili osnivanja posrednika ili pružaoca tehničke pomoći.

U članu 13.2. se reguliše sadržaj ovlašćenja za usluge posredovanja i tehničke pomoći i važenje licenci širom EU-a.

U članu 13.3. se reguliše obaveza posrednika i pružalaca tehničke pomoći da nadležnom autoritetu daju "odgovarajuće informacije" za njihovu primenu.

Član 13.4. predviđa rok za odluke o razmatranju zahteva za ovlašćenje utvrđuje se nacionalnim zakonom ili praksom. Ovo treba povećati transparentnost procedure.

Konačno, član 13.5. utvrđuje neophodnost izdavanja licenci, kad god je to moguće, elektronskim sredstvima u modelima utvrđenim za usluge posredovanja i obrasce ovlašćenja tehničke pomoći.

Budući da se ova odredba fokusira isključivo na procedure ovlašćenja, ona se može smatrati kao prenosivom i može se lako sprovesti od trećih zemalja bez ikakvih prilagođavanja.

Preduslov za ovo sprovođenje je potreba da u nacionalnom zakonodavstvu ima odredbe za tehničku pomoć i posredovanje.

Ovlašćenja za velike projekte - Član 2(14) u vezi sa 'ovlašćenjima za velike projekte' predstavljen je novom Uredbom (EU) 2021/821. Ovo ovlašćenje za izvoz, koje može dobiti oblik globalnog ili pojedinačnog ovlašćenja, daje se izvozniku za vrstu ili kategoriju artikala sa dvostrukom upotrebom važeća za izvoz u jednu ili više specifičnih trećih zemalja i krajnjih korisnika za svrhe određenog projekta na širom stepenu. Za razliku od globalnih izvoznih ovlašćenja koja su generalno važeća do dve godine, ovlašćenja za velike projekte mogu se dati do četiri godine. Trajanje važenja takvog ovlašćenja je detaljisano u članu 12.3. nove Uredbe. Ova odredba se može smatrati potpuno prenosivom i korisnom za treće zemlje, na osnovu njenog opšteg sadržaja koji nije povezan ni sa jednim specifičnim trgovinskim principom EU-a. Ovo ovlašćenje za velike projekte namerava da olakša biznis izvoznicima i izvozi artikale sa dvostrukom upotrebom uključeni u velike projekte sa više aktera. Kao što je već istaknuto u članu 12.3, nadležni autoritet - države članice - utvrđuje trajanje ovlašćenja i dozvoljava izuzetak o njegovom važenju u opravdanim okolnostima kako treba na osnovu trajanja projekta, ova odredba se može jasno sprovesti u kontekst nacionalnog autoriteta trećih zemalja.

Unutrašnji program usklađenosti (UPU) - Unutrašnji program usklađenosti (UPU) jedan je od ključnih novih prikaza preformulacija Uredbe EU-a o dvostrukoj upotrebi, koja ga u članu 2(21) utvrđuje kao "kontinuirano efektivne, prikladne i srazmerne politike i procedure usvojene od izvoznika za olakšanje usklađenost sa odredbama i ciljevima ove uredbe i sa terminima i uslovima ovlašćenja sprovedenih na osnovu ove uredbe, uključujući, između ostalog, mere odgovarajuće brige za procenu rizika koji se vežu sa izvozom artikala krajnjim korisnicima i krajnjim upotrebama.

Ova odredba se može smatrati prenosivom u sistem izvozne kontrole trećih zemalja. Naglasak dat na efektivnom programu unutrašnje usklađenosti jača pouzdanost izvoznika. **UPU** pomaže kompanijama i drugim organizacijama u upravljanju i minimiziranju svih rizika koji se vežu sa kontrolama izvoza i zahtevima **UPU**-a mogu se prilagoditi na odgovarajući način za različite izvoznike i prateće rizike. Centralizacija **UPU**-a, kao obavezne obaveze za izvoznike koji koriste globalne licence, jača ulogu programa usklađenosti u adresiranju kontrole izvoza i sankcija u vezi sa bilo kojim nivoom dospeća kontrole izvoza treće zemlje.

Opšte - Načelo "opšte" klauzule iz razloga javne bezbednosti, uključujući sprečavanje terorističkih akata, ili iz razloga ljudskih prava, može se kategorizirati istovremeno kao prenosivo i inspirativno za treće zemlje jer je, između ostalog, njegov veliki značaj u vezi sa značajnim rizikom terorizma poslednjih godina. Međuinstitucionalna i međudržavna saradnja vezana za kreiranje nacionalnih kontrolnih lista izvan delokruga Priloga I je inspirativan princip, koji može biti i prenosiv za države koje su članice iste carinske unije. Pored toga, imajući u obzir da kontrolna lista EU-a sa dvostrukom upotrebom je "referentna kontrolna lista" za više zemalja, pristup ažuriranim konsolidovanim informacijama o kontrolisanim artiklima u okviru opšteg okvira EU-a će povećati međunarodni nivo bezbednosti.

Ovlašćenja - Uredba Saveta (EK) br. 428/2009., član 9. navodi razna ovlašćenja. Član 12. Reformulacije je dopunio i poboljšao prethodni član 9. sa dve dodatne odredbe o ovlašćenjima za velike projekte i zahtevima za **UPU**, gore navedeni. Zajedno sa nekim zahtevanim izmenama ovaj član može smatrati prenosivim na treće zemlje. Član 12. navodi različite vrste

ovlašćenja i odnosi se na elektronsko licenciranje. Oba elementa možda neće biti u potpunosti i direktno primenjiva na treće zemlje. Međutim, elementi kao što su izjava o krajnjoj upotrebi za pojedinačne licence, preduslov UPU-a za apliciranja za globalne licence i nadležnosti autoriteta za licenciranje mogu se smatrati građevinskim blokovima za propise o kontroli izvoza trećih zemalja.

Carinske procedure - Član 21. Uredbe EU-a o dvostrukoj upotrebi³³ čuva ulogu carinske kancelarije država članica EU-a, posebno njihovo pravo da obustave proces izvoza sa svoje teritorije ili da spreče da artikli sa dvostrukom upotrebom koji se pokrivaju ili ne pokrivaju važećim ovlašćenjem za izvoz da se uklone iz carinske unije preko njihove teritorije u slučajevima navedenim u članu 21.3. U Uredbi (EK) 428/2009., "carinske procedure" su već uključeni u član 16. Dok je pojam "carinskih procedura" ostao neizmenjen, mandat carine je proširen kao posledica proširenja delokruga Reformulacije, zbog, između ostalog, odredbi za nove opšte klauzule ili za usklađivanje nacionalnih kontrolnih lista.

Ova odredba je prenosiva na treće zemlje - posebno na države koje su članice carinskih i/ili ujedinjenih ekonomskih teritorija - u zavisnosti od nivoa razvoja elemenata kontrole izvoza kao što su kontrolne liste, opšta pitanja i autoriteti. Uključivanje takve klauzule u sistem kontrole izvoza može biti dvostruko. Ono ima pozitivan uticaj u aspektu nacionalne i međunarodne bezbednosti, sprečavanju terorističkih akata, podizanje zaštite ljudskih prava. Ovo negativno utiče u aspektu uticaja na poslovne subjekte zbog kašnjenja u dostavi i ukupnih troškova povezanih sa njima, u slučaju obustave svih troškova. O carinama, postoji povećan pritisak na carinske operacije.

Carinsko osnaživanje - Član 22. Uredbe EU-a o dvostrukoj upotrebi odnosi se na pravo država članica da priznaju samo nadležnost, za tretiranje carinskih formalnosti za izvoz artikala sa dvostrukom upotrebom, carinskim mandatiranim kancelarijama da to izvrše.

Saradnja između autoriteta - Član 23.2 dalje razrađuje oblasti sprovođenja Uredbe za koje se smatra potrebnim povećan nivo koordinacije i razmene informacija. Ove oblasti se odnose na: podaci o licenciranju (npr. vrednost, odredište i vrsta licence za ovlašćenje); dodatne informacije u vezi sa kriterijumima za licenciranje; analize koje podržavaju sprovođenje dodatnih nacionalnih kontrola u skladu sa razlozima javne bezbednosti; sprovođenje kontrola uključujući informacije o revizijama, izuzetim izvozniciima i primeni kazni; podaci o krajnjim osetljivim korisnicima i puteve uključene u sumnjive napore u nabavci. Procedure i zahtevi administrativne saradnje kako se predlažu u kontekstu EU-a mogu imati dvostruki interes za zemlje nečlanice EU-a. Sa jedne strane, procedure razmena informacija i saradnje između nadležnih autoriteta unutar zemlje su važna komponenta za dobro funkcionisanje svakog sistema trgovinske kontrole. Ovo je posebno istinito za službenike licenciranja i carinike službenike koji su odgovorni za posebne aspekte opšteg sprovođenja trgovinskih kontrola i moraju blisko koordinirati, prikupljati i razmenjivati informacije i podatke o tehničkim parametrima izvoza, pokazateljima rizika povezanih sa transakcijom i administrativnom dokumentacijom koja će se kontrolisati. U širem smislu, licenciranje izvoza/uvoza sa dvostrukom upotrebom je zaista međusektorsko pitanje koje uključuje mišljenje ili u nekim slučajevima usvajanje različitih agencija i ministarstava. U nekim zemljama, zakonski okvir i nadležnosti koje slede su prilično raspodeljeni, čineći neophodnom potrebu za prikladnim nivoom koordinacije. Stoga je međuinstitucionalna koordinacija na različitim nivoima i prema

potrebama određenog administrativnog sistema veoma važna i specifični zahtevi referisani u članu 23. mogu se smatrati kao široko prenosivim u jurisdikcijama trećih zemalja.

Mere kontrole - Član 27. Uredbe EU-a o dvostrukoj upotrebi odnosi se na obavezu izvoznika i posrednika da vode detaljne registre ili beleške o svojim aktivnostima na raspolaganju državnom autoritetu. Ovaj član nije temeljito izmenjen od Reformulacije. Samo je njegov delokrug proširen da bi uključio tehničku pomoć. Odredba se može smatrati kao prenosivom jer svi sistemi kontrole izvoza moraju uključiti odredbe za registraciju aktivnosti i podatke za držanje na raspolaganju državnom autoritetu sa ciljem omogućavanja kontrole usklađenosti aktivnosti sa pravilima kontrole trgovine.

Catch-all kontrola - mora se uključiti kao procedura koja se sprovodi u posebnim slučajevima kada ima sumnje za odstupanja i u svrhe nacionalne/državne bezbednosti. Za preduzimanje ove radnje, moraju se utvrditi procedure koje se moraju slediti od autoriteta za licenciranje u slučaju sprovođenja catch-all kontrole za zabranjene robe na Carini.

Procedure za upis u registar/oprema sa sertifikatom - kod procedure upisa u registru moraju se uključiti samo one kompanije koje izvoze vojne robe i opreme, i ukloniti iz upisa u registar one kompanije koje trguju robama sa dvostrukom upotrebom.

Procedure i delokrug kontrole - Delokrug kontrole za robe sa dvostrukom upotrebom ima utvrđene i definisane procedure i kriterijume odvojeno od onih za vojne robe i opreme.

Obaveze lica koja se bave trgovinom strateškom robom - Rok čuvanja dokumenata u arhivi (record keeping) za kompanije koje trguju robe sa dvostrukom upotrebom treba da bude najmanje 5 godina onako kako se utvrđuje Zakonom na snazi, dok se za kompanije koje izvoze vojne robe utvrđuje prema procedurama koje regulišu trgovinu vojnih roba i oprema sa Ugovorom o trgovini oružjem, minimalno do 10 godina.

Definisanje inspekcija za kompanije - Inspekcije se mogu realizovati na *ad hoc* i *redovni* način. Inspekcije se mogu realizovati pre, tokom i nakon faze licenciranja.

Preporuka 3: Zakon bi eliminisao zbir i neusklađenost sa Zakonom br. 05/L-022 o oružju, gde će se tačno definisati delokrug kontrole uvoza, koji će ostati DJB/MUP, dok kontrola izvoza vojnih roba i oprema prema opisima u Listi vojnih roba i oprema EU-a ostaje kod novog Zakona o kontroli trgovine strateškom robom. U kom slučaju, dolazi do eliminacije dupliranja licenci i birokratije. Eliminacija prepreka i tereta sa finansijskim troškovima za ekonomske operatere, štednja na vreme.

Preporuka 4: Rok za podnošenje žalbe na odluku će se vršiti 30 dana u skladu sa ZOAP. Takođe, rok za razmatranje žalbe od komisije će se produžiti.

Preporuka 5: Prekršajne sankcije sa novčanim kaznama. Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka o ovim novčanim kaznama će se podneti u nadležnom sudu u skladu sa Zakonom br. 05/L-087 o prekršajima.

Preporuka 6: Usklađivanje sa Zakonom br. 04/L-202 o sistemu dozvola i licenci. Definicija o dozvolama, licenci i registracije.

Preporuka 7: Pojednostavlјivanje i digitalizacija načina apliciranja za pružanje usluga u oblasti trgovine strateškom robom.

Poglavlje 4: Identifikacija i procena budućih uticaja

Tabela u nastavku predstavlja najznačajnije uticaje koji su identifikovani. Prilozi 1 do 4 predstavljaju procenu svih uticaja u skladu sa sredstvima za identifikaciju ekonomskih, društvenih uticaja životne sredine i osnovnih prava. Ova sredstva su navedena u Priručniku za izradu Koncept dokumenata. Četiri priloga takođe ukazuju na procenu značaja različitih uticaja i željeni nivo analize.

Slika: Najvažniji uticaji identifikovani za kategoriju uticaja

Kategorije uticaja	Identifikovani odgovarajući uticaji
Ekonomski uticaji	Povećanje prometa i kontrole trgovine strateškom robom što utiče na ekonomski i budžetski rast.
Društveni uticaji	U informisanju javnosti, kriminala i bezbednosti.
Uticaji na životnu sredinu	Nema relevantnih uticaja.
Uticaji na osnovna prava	Na pravo o dobrom administriranju.
Rodni uticaj	Nema relevantnih uticaja.
Uticaji socijalne jednakosti	Nema relevantnih uticaja.
Uticaji na mlade	Nema relevantnih uticaja.
Uticaji na administrativno opterećenje	Nema relevantnih uticaja.
Uticaj MSP-a	Nema relevantnih uticaja.

4.1. Ekonomski uticaji

Glavni identifikovani ekonomski uticaji su u:

Opcija 1, što je *status quo* opcija, neće uticati na povećanje ili smanjenje kontrole. Sa ovom opcijom će se nastaviti isti problemi u vezi sa zaštitom ekonomskih operatera, a mogu se čak i pogoršati zbog dupliranja procedura licenciranja, troškova i administrativnog opterećenja. Više se ne može tačno predvideti da li će uticati na eliminaciju birokratije, eliminaciju troška za licencu kao i ne stvaranje mogućnosti za onlajn apliciranja.

Opcija 2, koja menja način sprovođenja trenutnog zakonodavstva, takođe neće imati značajan uticaj na oblast kontrole, ali će značajno uticati na zaštitu ekonomskih operatera. To je zbog toga što će se povećati nadzor tržišta i neće se profesionalizovati. Ne može se predvideti potrebna efektivna izmena.

Opcija 3, koja predviđa zakonodavne izmene. To je zato što će se kontrola kvaliteta povećati sa utvrđenim procedurama. Ova opcija će obezbediti mnogo efikasniju zaštitu ekonomskih operatera vezanu za pravu kontrolu, eliminaciju barijera, eliminaciju birokratskih procedura, usklađivanje sa praksama i procedurama u skladu sa Zakonodavstvima EU-a, te realizaciju trgovine i u zemljama EU-a u skladu sa istim procedurama u poređenju na opcije 1 i 2. Opcijom 3 procenjuje se da će se trgovina i strateška kontrola razvijati na pravedniji način, gde će se eliminisati birokratija, administrativno i finansijsko opterećenje za operatere, a ujedno i stvoriti mogućnost online apliciranja.

4.2. Društveni uticaji

Društveni uticaji identifikovani tokom analize su u: informisanju javnosti i uticaj na eliminisanje kriminala i pružanja bezbednosti. Glavna pitanja tretirana za procenu ovih uticaja bila su:

- Da li će se bolje informisati ekonomski operateri o svojim pravima?
- Koliko će se sporeći i suzbiti kontrabanda i neformalnost u trgovini strateškom robom?
- Da li će se povećati kapaciteti sprovođenja zakona, odnosno verifikacije i nadzor tržišta?

4.2.1. Informisanje javnosti

Opcija 1 nema uticaja na informisanje ekonomskih operatera. Isto stanje će se nastaviti, posebno za ekonomske operatere, oni se neće informisati na adekvatan način o izmenama međunarodnog zakonodavstva i usklađivanju sa njim.

Opcija 2, posebno aktivnosti za dodatni nadzor tržišta, uticaće da informisanost ekonomskih operatera bude znatno veća jer nadzorni organ će kontrolisati više biznisa da li sprovode pravila utvrđena trenutnim zakonodavstvom. Za informisanje ekonomskih operatera, isto stanje će se nastaviti jer to nije postavljeno kao problematika tokom diskusija o ovom Koncept dokumentu. Ovakvu vrstu uticaja će imati i Opcija 3, ali ova opcija, za razliku od opcije 2, predviđa dodatne sankcije za njih. Ova i druge predviđene aktivnosti za povećanje kvaliteta će imati značajan pozitivan uticaj za bolje informisanje ekonomskih operatera.

4.2.2. Kriminal i bezbednost

Opcija 1 neće sprečavati i boriti se protiv neformalnosti i drugih zakonom zabranjenih pojava u ovoj oblasti. Nastaviće se sa istim kapacitetima za sprovođenje zakona koji ne obezbeđuju na adekvatan način pravu kontrolu.

Opcija 2 nema evidentnog pozitivnog uticaja na gore navedene pojave i na povećanje kvaliteta, jer će se pojačati nadzor, i imaće dodatne obuke za uključeno osoblje.

Opcija 3 utiče na efikasno sprečavanje i suzbijanje ovih pojava, jer će se povećati vrste kontrola, sankcija i one trenutne će se podići. Nadzorni organ će biti više profilisan za oblast kontrole trgovine strateškom robom, što povećava kapacitete sprovođenje zakona. Takođe, u **opciji 3**, predviđa se povećanje osoblja i unapređenje u Departmanu za kontrolu trgovine strateškom robom, što omogućava efikasniju kontrolu trgovine strateškom robom, sprovođenje zakona, kao i funkcionalizacija digitalne platforme za online apliciranje.

4.2.3. Uticaj na osnovna prava

Osnovno pravo koje je relevantno u ovoj oblasti, je pravo za dobro administriranje. Pitanja koja su procenjena od radne grupe za merenje uticaja na ovo pravo su:

- Da li će se administrativna procedura za biznise pojednostaviti ili će se iskomplikovati?
- Da li se utiče na efikasnost administracije u donošenju odluka (npr. donošenje odluka, proceduralni rokovi)?

Opcija 1 ne unapređuje pravo na dobro administriranje jer će se isti problemi sa zbirom nadležnosti za donošenje odluka. Takođe, proceduralni rokovi koji su će se nastaviti i na taj način neće se obezbediti potrebna zakonska zaštita strane. Ovaj negativan uticaj nastaviće se i sa Opcijom 2, jer se ovo pitanje može rešiti samo zakonskim izmenama. U tom pravcu, Opcija 3, koja predviđa jasne procedure i ovlašćenja, kao i usklađenost zakonskih rokova sa ZOAP, značajno povećava verovatnoću da će se pravo na dobru administriranje obezbediti na adekvatan način za stranu. Pitanje informisanja biznisa je tretirano gore, u delu o društvenim uticajima.

Poglavlje 4.1: Izazovi prikupljanja podataka

Radna grupa za izradu koncept dokumenta u njenoj sastavnoj strukturi zastupljena je nadležnim službenicima koji su omogućili pristup i obezbeđivanje tehničkih informacija potrebnih da zaposle sve članove radne grupe za rad na koncept dokumentu. Radna grupa je rukovodena od rukovodioca DKTSR-a, omogućujući tako obezbeđivanje primarnih tehničkih informacija potrebnih za izradu koncept dokumenta, kao i analizu zakona na snazi. Ove informacije su pomogle svim članovima radne grupe da što bolje identifikuju uzroke i efekte u utvrđivanju glavnog problema. Takođe, u sastavu radne grupe su bili i predstavnici Koordinacionog sekretarijata Vlade, Pravni departman/KP, Departman za evropske integracije, Pravni departman, Departman za finansije, Carina Kosova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo inostranih poslova i dijaspora i Ministarstvo finansija, radova i transfera omogućavajući tako odgovarajući i široki sastav radne grupe za obezbeđivanje esencijalnih informacija za izradu ovog dokumenta prema vodiču i priručniku za izradu koncept dokumenata. Takođe, koncept dokument je podvrgnut svim procedurama predviđenim vodičem za konsultacije i javnu diskusiju, omogućavajući prikupljanje potrebnih informacija i

od zainteresovanih strana. Tokom izrade koncept dokumenta nije bilo slučajeva koji su predstavljali izazove u prikupljanju informacija ili slučajeva koji su narušavali napredak rada kao posledica nedostatka suštinskih informacija.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Radna grupa je angažovana još od početka izrade Koncept dokumenta, komunicirati sa sledećim stranama i podsticati ih da doprinesu na definisanje problema, proceni uticaja i pružanju opcija za adresiranje problema.

Proces konsultacija je nameravao uključivanje zainteresovanih strana u definisanju problema, procenu uticaja i pružanje opcija za adresiranje problema.

Radna grupa je održala i prethodne konsultacije u skladu sa članom 36. Uredbe (VRK) **17/2024** o radu Vlade, gde su tokom perioda 13.11.2024 do dana 03.12.2024 primili smo komentare od SKK/ZKM ,ovi komentari su ugrađeni u nacrt koncepta koji je prosleđen u javnu konsultaciju.

Takođe, zainteresovane strane i šira javnost su imali priliku da doprinesu daljem razvoju ovog Koncept dokumenta, kroz javne konsultacije na onlajn platformi. Dokument je bio otvoren za komentare tokom perioda 20.12.2024 do 15.01.2025, međutim za vremenski rok od 15 radnih dana nismo dobili nijedan komentar.

Radna grupa je procenila preporuke i došla do zaključka da:

Nadovezujući se sa diskusijama učesnika, predsedavajuća grupe je informisala prisutne kako je ova oblast regulisana u nekoliko država Evropske unije i izvršila potrebno poređenje sa situacijom u Republici Kosovo. Takođe je ona informisala prisutne o procesom izrade koncept dokumenta, ulogom i značajem kojeg ima ovaj dokument u izradi novog zakona, kao i procedurama koje će se slediti, uključujući prethodne konsultacije i javne konsultacije. Učesnici su podstaknuti da doprinesu tokom izrade Koncept dokumenta sa dodatnim komentarima i preporukama. Nakon završetka međuministarskog sastanka, radna grupa nije primila dodatne komentare.

Slika 7: Rezime aktivnosti komunikacije i konsultacije obavljene za koncept dokument

Proces konsultacija je nameravao uključivanje zainteresovanih strana u definisanju problema, proceni uticaja i pružanju opcija za adresiranje problema.

Glavna svrha	Ciljna grupa	Aktivnost	Komunikacija/obaveštenje	Vremenski rok	Odgovorno lice
Javni sastanak otvoren za sve zainteresovane strane	Sve zainteresovane strane (udruženja špeditera)	Javni sastanak	Putem e-maila, telefona i javnog obaveštenja na web stranici MIPTI-a		Predsedavajuća Radne grupe
					Predsedavajuća Radne grupe
Konsultacije sa javnim institucijama	Javne institucije	Prethodne konsultacije	Putem e-maila		Radna grupa u saradnji sa Divizijom za komunikacije u MIPTI
Pisane javne konsultacije	Sve zainteresovane strane	Objavljiva nje konsultacija na portalu za javne konsultacije	Putem e-maila i platforme		Radna grupa u saradnji sa Divizijom za komunikacije u MIPTI

Aktivnosti komunikacije koje će uslediti nakon usvajanja koncept dokumenta biće:

- a) **Digitalni letak**, koji će sadržati informativne i inovativne podatke u oblasti kontrole trgovine strateškom robom koji će biti predstavljen na elektronskim platformama MIPT-a;
- b) **Organizacija konferencije osveščivanja** za zainteresovane strane/outreach industry predviđena i zakonodavstvom o strateškoj kontroli a takođe predviđena planom rada.

Poglavlje 6: Poređenje opcija

Kao što je gore navedeno, radna grupa je tretirala ukupno tri opcije za adresiranje problema: Opciju 1 (status quo), Opciju 2 (izmena načina sprovođenja i izvršenja) i Opciju 3 (izrada Novog zakona).

Prva opcija (1) i druga opcija (2) neće imati pozitivne uticaje u adresiranju glavnog problema identifikovanog u ovom Koncept dokumentu. Naprotiv, mogu imati suprotan uticaj na identifikovani problem povećavajući negativne težine efekata na unapređenje metroloških usluga, zaštitu zdravlja građana i zaštitu konkurencije. Sa druge strane, treća opcija (3) će imati direktan uticaj na poboljšanje pravne infrastrukture koja reguliše i štiti konkurenciju i unapređuje trgovinu strateškom robom u Republici Kosovo. Problem koji je identifikovan u ovom Koncept dokumentu “Potreba za unapređenjem trgovine strateškom robom u skladu sa razvojem tržišta i najboljim međunarodnim praksama“ uglavnom je vezana za trenutnu zakonsku osnovu. Treća opcija (3) će doneti suštinske izmene u postojeću politiku, gde se kroz izradu novog zakona o trgovini strateškom robom namerava poboljšanje zakonskog okvira i efektivno sprovođenje zakona.

Poglavlje 6.1: Planovi sprovođenja za različite opcije

Slika: Plan sprovođenja za Opciju 1

Svrha politike	Status quo bez nijedne izmene						Cifra očekivanog troška
Strateški cilj	Sprovođenje Zakona na snazi						
Izgradnja pravednog, prilagodljivog i konkurentnog poslovnog okruženja							
Specifični cilj 1: 1.1.3 Strateška mera	Proizvod 1.1: Sprovođenje trenutnih aktivnosti Sprovođenje	Povećanje nadzora trgovine strateškom robom					Odgovorna institucija / Departman
		Aktivnosti	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	

	trenutnog Zakona	1.1.1: Angažman	x	x	x	x	x	DKTSR		
Specifični cilj 1: Podizanje kapaciteta	Proizvod 1.2	Zapošljavanje službenika i obuke								
		Aktivnosti	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Odgovorna institucija / Departman		
		2.1.2: Zapošljavanje novog osoblja sa tehničkim profilima u	x	x	x	x	x	DKTSR		
		2.1.2: Snabdevanje opremom i inventarom za zaposleno osoblje	x	x	x	x	x			

Slika: Plan sprovođenja za Opciju 2

Svrha politike								Cifra očekivanog troška
Strateški cilj								
	Aktivnosti	Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Odgovorna institucija/Departman		
	Aktivnost 1.1.1 Povećanje broja osoblja i obuke	x	x			DKTSR/ MIPT-Pravni departman		
	1.1.2 Informisanje operatera			x		DKTSR / Pravni departman/ RG		

Opcija 3 je smatrana od radne grupe kao najprikladnijom opcijom koja bi išla dalje od poboljšanja sprovođenja i izvršenja trenutnog zakonskog okvira, dakle je opcija koja bi eliminisala nejasnoće i nedostatke trenutnog zakona koji je na snazi.

Slika: Plan sprovođenja za Opciju 3

Svrha politike	Poboljšanje zakonskog okvira u oblasti kontrole trgovine strateškom robom								Cifra očekivanog troška
Strateški cilj	Izgradnja pravednog, prilagodljivog i konkurentnog poslovnog okruženja								
	Output, aktivnosti, godina i odgovorna organizacija/departman								
<i>Specifični cilj I:</i> Izrada primarnog i sekundarnog zakonodavstva, uključujući usklađivanje sa odgovarajućim zakonodavstvom u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	Proizvod 1.1 Izrada zakona		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Institucija /DKTS R	Ukupni trošak €
	Aktivnost 1.1.1 Osnivanje radne grupe i izrada zakona	x							500
	Međuminstarske konsultacije	x							500.00
	1.1.2 Javne konsultacije putem odgovarajuće online platforme	x							
	1.1.3 Priprema materijala za usvajanje od Vlade	x							500.00
	1.1.4 Informisanje zaintereso								1,500.00

		vanih strana u vezi sa zakonom							
	1.2 Izrada podzakonskih akata koji deriviraju iz Zakona o	1.2.1 Osnivanje radne grupe i izrada podzakonskih akata		x	x				1500.00
		1.2.2 Međuminstarske konsultacije		x	x				500.00
		1.2.3 Javne konsultacije putem odgovarajuće online platforme		x	x				
		1.2.4 Informisanje zainteresovanih strana		x	x				1,500.00
<i>Specifični cilj 2</i> Pojednostavljanje i digitalizacija načina apliciranja za pružanje usluga u oblasti trgovine strateškom robom	1.3 Funkcionalizacija baze podataka, digitalne platforme.		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Institucija / DKTSR	Ukupni trošak €
		Aktivnost Informisanje zainteresovanih strana	x						
<i>Specifični cilj 3</i> Razvoj kampanje osvešćivanja i informisanja	<i>Proizvod 3.1</i>		Godina 1	Godina 2	Godina 3	Godina 4	Godina 5	Institucija / DKTSR	Ukupni trošak €
	Kampanja informisanja/osvešćivanja	Aktivnost 4.1.1 Održavanje	x					DKTSR	1.000,00 za 1 godinu

Specifični cilj 4	informativnih sesija sa ekonomskim operaterima u vezi sa zakonskim izmenama							
	4.1.31.Obuka osoblja u oblasti trgovine strateškom robom		x	x	x	x		6000

Poglavlje 6.2: Tabela poređenja sa tri opcije

U ovom Koncept dokumentu, kao što je gore pomenuto, tretirane su ukupno tri opcije: 1) opcija nijedna izmena; 2) opcija za poboljšanje sprovođenja i izvršenja i; 3) opcija za izradu novog Nacrt zakona o kontroli trgovine strateškom robom.

Radna grupa je koristila analizu trošak-efektivnosti za upoređivanje opcija. Dakle, uporedni kriterijum je najmanji trošak, u određenom budžetu, u odnosu na najveći efekat za postizanje ciljeva Koncept dokumenta. Ciljevi, kao što su pomenuti u Poglavlju 2, su:

- Dalji razvoj kontrole trgovine strateškom robom;
- Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa onim EU-a u oblasti trgovine strateškom robom;
- Podizanje kapaciteta u oblasti trgovine strateškom robom, i
- Eliminisanje birokratskih procedura, olakšavanje poslovanja, mogućnost licenciranja putem online aplikacionih procedura E-licenciranje.

Trošak Opcije 1 je u okviru određenog budžeta. Međutim, ovom opcijom, ciljevi Koncept dokumenta će biti nedostižni, jer će se nastaviti isti problemi u vezi sa sprovođenjem kontrole trgovine strateškom robom.

Trošak Opcije 2 je van određenog budžeta. Ovom opcijom će se postići gotovo svi ciljevi, osim onog unapređenja zakonodavstva u oblasti strateške kontrole u odnosu na zakonodavstvo EU-a. Sa druge strane, sa Opcijom 3 i ovaj cilj bi se postigao, kao i podizanje kvaliteta kontrole, svesti i zaštite ekonomskih operatera za pravilnu trgovinu, a ciljevi bi se postigli na brži način u poređenju na Opciju 2. Takođe ova opcija ima uticaj na budžet za narednih 5 godina. Prema proceni, trošak ove opcije ima manji uticaj na budžet od opcije 2 (Vidi sliku 9 poređenja opcija).

Procena troškova i efekta u postizanju ciljeva izvršena je sa znacima (+) što podrazumeva pozitivan uticaj, i (-) negativan uticaj. U slučajevima kada su korišćena više od jednog znaka,

ukazuje se da će uticaj biti višeg nivoa i da će se ciljevi brže postići. Zaključak radne grupe, na osnovu analize trošak-efektivnosti, je da je opcija 3 povoljnija od druge dve opcije.

Slika 4: Poređenje opcija

Metoda poređenja: Analiza trošak-efektivnosti			
	Opcija 1: Nijedna izmena	Opcija 2: Poboljšanje sprovođenja i izvršenja	Opcija 3: Nacrt zakona o kontroli trgovine strateškom robom
Dalji razvoj kontrole trgovine strateškom robom	-		
Usklađivanje zakonodavstva Kosova sa onim EU-a u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	-		
Podizanje kapaciteta u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	-		
Podizanje svesti o			
Relevantni troškovi			
Procena očekivanog budžetskog uticaja	-		
Zaključak	Ne preporučuje se	Ne preporučuje se	Preporučena opcija

Poglavlje 7: Zaključci i naredni koraci;

Prema svim analizama urađenim od ovog Koncept dokumenta, jedina opcija koja garantuje adresiranje identifikovanih problema je izrada novog zakona (opcija 3). Glavni uzroci koji su nas uputili na identifikaciju glavnog problema su efekti koji se stvaraju zakonskim odredbama na snazi.

Akcioni plan za sprovođenje preporučene opcije ovog Koncept dokumenta će se odraziti u Planu rada DKTSR-a.

Plan o sprovođenju ovog Koncept dokumenta, pod uslovom da se odobri sa preporučenom opcijom Opcija 3, je kao u nastavku;

Slika: Plan sprovođenja željene opcije

Radnja	Vremenski rok
1. Usvajanje Koncept dokumenta u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	K1 2026.
2. Izrada Nacrta zakona u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	K3 2026.
3. Usvajanje Nacrta zakona u oblasti kontrole trgovine strateškom robom u Vladi Republike Kosova	K3 2026.
4. Usvajanje Nacrta zakona u oblasti kontrole trgovine strateškom robom u Skupštini Republike Kosova	K4 2026.
5. Stupanje na snagu Zakona u oblasti kontrole trgovine strateškom robom	K4 2026.
6. Sprovođenje Zakona o kontroli trgovine strateškom robom	2026-2030.
7. Ex post procena zakona o trgovini strateškom robom	2030.

Poglavlje 7.1. Odredbe za nadzor i procenu

Akcioni plan o sprovođenju preporučene opcije ovog Koncept dokumenta će se odraziti u Planu rada MIPT/DKTSR-a, a sprovođenje ovog plana će se nadzirati od menadžmenta MIPT-a, preko Pravnog departmana i Departmana za evropske integracije i koordinaciju politika. Takođe, ovaj Koncept dokument predviđa da se nakon pet godina od stupanja na snagu Zakona o kontroli trgovine strateškom robom izvrši ex-post procena ovog Zakona (2030.).

Prilog 1: Obrazac za procenu ekonomskog uticaja

	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će	Broj pogođenih organizacija,	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Željeni nivo analize
--	----------------------	-------------------------------	-------------------------------------	--	-----------------------------

Kategorija ekonomskih uticaja		doći do ovog uticaja?		kompanija i/ili pojedinaca		
		Da	Ne	Visoki/niski	Visoka/niska	
Radna mesta ¹	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta povećati?			N	N	
	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		X			
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		X			
	Da li će to uticati na lakoću pronalazjenja posla?		X			
Poslovanje	Da li će to uticati na pristup poslovnim finansijama?		X			
	Da li će određeni proizvodi biti povučeni sa tržišta?		X			
	Da li će određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?		X			
	Da li će preduzeća biti prinuđena da se zatvore?		X			
	Da li će biti stvorena nova preduzeća?		X			
Administrativni teret	Da li će preduzeća biti prinuđena da ispunjavaju obaveze pružanja novih informacija?	X		V	N	N
	Da li su obaveze pružanja informacija za preduzeća pojednostavljene?	X				
Trgovina	Da li se očekuje da će se trenutni uvozni tokovi promeniti?		X			
	Da li se očekuje da će se trenutni izvozni tokovi promeniti?		X			
Transport	Da li će to uticati na način na koji se prevoze putnici i/ili roba?		X			
	Da li će biti razlike u vremenu potrebnom za prevoz putnika i/ili robe?		X			
Investicije	Da li se od kompanija očekuje da investiraju u nove aktivnosti?		X			
	Da li se od kompanija očekuje da otkazu ili odlože investicije?		X			

¹ Kada to utiče na radna mesta, biće i socijalnih uticaja.

	Hoće li se povećati ulaganja iz dijaspore?		X			
	Hoće li se smanjiti ulaganja iz dijaspore?		X			
	Da li će se direktne strane investicije povećati?		X			
	Da li će se direktne strane investicije smanjiti ?		X			
Konkurentnost	Da li će porasti cena poslovnih proizvoda, poput struje?		X			
	Da li će se cena poslovnih inputa , kao što je električna energija, smanjiti?		X			
	Da li postoji šansa da će inovacije i istraživanje biti promovisani?		X			
	Da li postoji šansa da će inovacije i istraživanje biti ometani?		X			
Uticaj na MSP	Da li su pogođena preduzeća uglavnom mala i srednja preduzeća?	X		V	V	V
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj roba i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?	X	X	N	N	N
	Da li će se smanjiti broj dobara i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?		X			
	Da li će porasti cene postojećih roba i usluga?		X			
	Da li će se cene postojećih dobara i usluga smanjiti?		X			
Regionalni ekonomski uticaji	Da li će neki određeni poslovni sektor biti pogođen?	X		V	N	N
	Da li je ovaj sektor koncentrisan u određenom regionu?		X			
Opšti ekonomski razvoj	Da li će to uticati na budući ekonomski rast?		X			
	Da li bi to moglo da utiče na stopu inflacije?		X			

Prilog 2: Obrazac za procenu društvenih uticaja

Kategorija društvenih uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca Visoki/niski	Očekivana korist ili troškovi uticaja Visoka/niska	Željeni nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta ²	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta povećati?		X			
	Hoće li se sadašnji broj radnih mesta smanjiti?		X			
	Da li su radna mesta u određenom poslovnom sektoru pogođena?		X			
	Da li će biti uticaja na nivo plaćanja?		X			
	Da li će to uticati na lakše pronalaženje posla?		X			
Regionalni društveni uticaji	Da li su društveni uticaji koncentrisani u određenom regionu ili gradu?		X			
Uslovi rada	Da li su ugrožena radnička prava?		X			
	Da li su predviđeni ili ukinuti standardi za rad u opasnim uslovima?		X			
	Da li će to uticati na način razvoja socijalnog dijaloga između zaposlenih i poslodavaca?		X			
Socijalna inkluzija	Da li će to uticati na siromaštvo?		X			
	Da li je pogođen pristup programima socijalne zaštite?		X			
	Da li će se promeniti cena osnovnih dobara i usluga?		X			
	Da li će to uticati na finansiranje ili organizaciju šema socijalne zaštite?		X			
Obrazovanje	Da li će to uticati na osnovno obrazovanje?		X			

² Kada utiče na radna mesta, takođe će imati i ekonomske uticaje.

	Da li će to uticati na srednje obrazovanje?		X			
	Da li će to uticati na visoko obrazovanje?		X			
	Da li će biti uticaja na stručno obrazovanje?		X			
	Da li će to uticati na obrazovanje radnika i doživotno učenje?		X			
	Da li će to uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?		X			
	Da li će to uticati na akademske slobode i samoupravu?		X			
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?		X			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		X			
	Da li opcija utiče na mogućnosti da ljudi imaju koristi od kulturnih aktivnosti ili učestvuju u njima?		X			
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturnog nasleđa?		X			
Upravljanje	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		X			
	Da li se svi tretiraju jednako?	X		V	N	N
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	X		V	N	V
	Da li opcija utiče na način rada političkih partija?		X			
	Hoće li biti uticaja na civilno društvo?		X			
Javno zdravlje i bezbednost ³	Da li će to uticati na živote ljudi, kao što su životni vek ili stope smrtnosti?		X			

³ Kada ima uticaj na javno zdravlje i bezbednost, onda redovno ima uticaje na životnu sredinu.

	Da li će to uticati na kvalitet hrane?		X			
	Da li će se zdravstveni rizik povećati ili smanjiti zbog štetnih supstanci?		X			
	Da li će biti uticaja na zdravlje usled promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i/ili zemljišta?		X			
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u upotrebi energije?		X			
	Da li će biti posledica po zdravlje usled promena u odlaganju otpada?		X			
	Da li će to uticati na životni stil ljudi, kao što su nivoi interesovanja za sport, promene u ishrani ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		X			
	Da li postoje određene grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od drugih (definisani faktorima kao što su starost, pol, invaliditet, društvena grupa ili region)?		X			
Kriminal i bezbednost	Da li to utiče na šanse da će kriminalci biti uhvaćeni?		X	V	N	N
	Da li kriminal utiče na potencijalni profit?		X	V	N	N
	Da li to utiče na nivo korupcije?		X			
	Da li je pogođen kapacitet za sprovođenje zakona?	X		V	V	V
	Da li to utiče na prava i bezbednost žrtava zločina?		X			

Prilog 3: Obrazac za procenu uticaja na životnu sredinu

Kategorija uticaja na životnu sredinu	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca	Očekivana korist ili troškovi uticaja	Željeni nivo analize
		Da	Ne	Visoki/niski	Visoka/niska	
Održiva klima i životna sredina	Da li će to uticati na emisiju gasova staklene bašte (ugljen dioksid, metan, itd.)?		X			
	Da li će to uticati na potrošnju goriva?		X			
	Da li će se raznolikost resursa koji se koriste za proizvodnju energije promeniti?		X			
	Da li će biti razlike u ceni za ekološki prihvatljive proizvode?		X			
	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?		X			
Kvalitet vazduha	Da li će to uticati na emisiju zagađujućih materija?		X			
Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatkih voda?		X			
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?		X			
	Da li opcija utiče na izvore vode za piće?		X			
Kvalitet zemljišta i korišćenje zemljišta	Da li će biti uticaja na kvalitet zemljišta (u vezi sa zakiseljavanjem, zagađenjem, upotrebom pesticida ili herbicida)?		X			
	Da li će to uticati na eroziju tla?		X			
	Hoće li zemljište biti izgubljeno (gradnjom i sl.)?		X			
	Da li će se zemljište nabaviti (dekontaminacijom, itd.)?		X			
	Da li će biti promena u korišćenju zemljišta (npr. sa korišćenja šuma na poljoprivrednu ili urbanu upotrebu)?		X			

Otpad i reciklaža	Da li će se količina generisanog otpada promeniti ?		X			
	Da li će se promeniti načini na koje se postupa sa otpadom?		X			
	Da li će biti uticaja na mogućnosti za reciklažu otpada?		X			
Korišćenje resursa	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih izvora (riblji fond, hidroelektrana, solarna energija, itd.)?		X			
	Da li opcija utiče na korišćenje neobnovljivih resursa (podzemne vode, minerali, ugalj, itd.)?		X			
Stepen opasnosti po životnu sredinu	Da li će biti bilo kakvog uticaja na verovatnoću opasnosti, kao što su požari, eksplozije ili nesreće?		X			
	Da li će to uticati na spremnost za prirodne katastrofe?		X			
	Da li je zaštita društva pogođena prirodnim katastrofama?		X			
Biodiverzitet, flora i fauna	Da li će biti uticaja na zaštićene ili ugrožene vrste ili područja u kojima žive?		X			
	Da li će to uticati na veličinu ili veze između prirodnih područja?		X			
	Da li će to uticati na broj vrsta u datom području?		X			
Dobrobit životinja	Da li će to uticati na tretman životinja?		X			
	Da li će zdravlje životinja biti pogođeno?		X			
	Da li će to uticati na kvalitet i bezbednost stočne hrane?		X			

Prilog 4: Obrazac za procenu uticaja osnovnih prava

Kategorija uticaja na osnovna prava	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će doći do ovog uticaja?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ili pojedinaca Visoki/niski	Očekivana korist ili troškovi uticaja Visoka/niska	Željeni nivo analize
		Da	Ne			
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet osobe?		X			
Sloboda	Da li opcija utiče na pravo na slobodu pojedinaca?		X			
	Da li opcija utiče na pravo osobe na privatnost?		X			
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili osnivanje porodice?		X			
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodica?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu misli, savesti ili veroispovesti?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja ?		X			
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih podataka?		X			
	Da li su prava pojedinca na pristup, ispravku i prigovor zagarantovana?	X		V	N	N
	Da li je način na koji se lični podaci obrađuju jasan i dobro zaštićen?	X		V	N	N
Azil	Da li ova opcija utiče na pravo na azil?		X			

Prava svojine	Da li će imovinska prava biti pogođena?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?		X			
Jednak tretman ⁴	Da li opcija štiti princip jednakosti pred zakonom?	X		V	N	N
	Da li postoji šansa da će određene grupe biti oštećene direktno ili indirektno diskriminacijom (npr. bilo kakva diskriminacija na osnovu pola, rase, boje kože, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja, starosti ili seksualne orijentacije)?		X			
	Da li opcija utiče na prava osoba sa invaliditetom?		X			
Dečja prava	Da li opcija utiče na prava dece?		X			
Dobra administracija	Da li će administrativne procedure postati komplikovanije?		X			
	Da li se utiče na način na koji administracija donosi odluke (transparentnost, proceduralni rok, pravo na pristup dosijeu, itd.)?	X		V	V	V
	O krivičnom pravu i propisanim kaznama: da li su ugrožena prava okrivljenog?		X			
	Da li je ugrožen pristup pravdi?		X			

⁴ Rodna ravnopravnost se tretira u *Proceni uticaja na pol.*